

Femårsevaluering af Steno Diabetes Center Sjælland

Status, resultater og perspektiver

STENO
DIABETES
CENTER
SJÆLLAND

Femårsevaluering af Steno Diabetes Center Sjælland
Status, resultater og perspektiver

© Steno Diabetes Center Sjælland, 2023.
Publikationen kan frit refereres
med tydelig kildeangivelse.

Design
BGRAPHIC

Forord

Den 1. januar 2019 blev Steno Diabetes Center Sjælland (SDCS) en realitet. Inden da var to år gået med at udarbejde en drejebog, der lå som fundament for etableringen af SDCS. I drejebogsfasen blev der afholdt workshops med klinikere, forskere, ledere og fremtidige samarbejdspartnere, der alle gav input til fundamentet for centret. Samtidig var der arbejdsgrupper, der løbende kvalificerede drejebogen og en styregruppe, der tog de endelige beslutninger om, hvilken retning centret skulle gå i.

Nu står vi her – fem år senere – og skal se tilbage på, hvordan etableringen af SDCS er gået. Har vi nået det, vi satte os for i drejebogen? Hvilke ændringer i diabetesbehandlingen har vi skabt, og er vi blevet det kraftcenter for udvikling, som vi regnede med?

I denne femårsevaluering vil vi evaluere SDCS, som det decentrale center det er, dvs. at vi ser på udviklingen i hele Region Sjælland. Ud over nærværende rapport er de fem Steno Diabetes Centre gået sammen om at udarbejde en evalueringsrapport for hele landet, hvor vi ser på, hvilken impact Steno-centrene har haft som et nationalt tiltag. Derfor vil den samlede femårsevaluering af SDCS være todelt.

Jeg vil gerne sige stort tak til alle, der har bidraget til denne evalueringsrapport – både med skrivende input, med leverancer i form af data eller med deltagelse i interviews.

På vegne af hele Steno Diabetes Center Sjælland

Jesper Gyllenborg
Koncerndirektør Region Sjælland,
formand for SDCS' bestyrelse

Indhold

	Introduktion	7
1	Steno Diabetes Center Sjællands decentrale model er effektiv og værdiskabende	11
	Den decentrale model	12
	De decentrale byggerier	14
	Samarbejdet er styrket på tværs af sundhedsaktører	15
	Sårbarhed og diabetes	18
	Ambulatorierne er attraktive arbejdspladser	21
	Steno Diabetes Center Sjælland sikrer adgang til nødvendige uddannelsesmuligheder	23
	Der er udviklet nye og bæredygtige forsknings- og innovationsmiljøer	25
2	Forebyggelse og behandling af diabetes er løftet og ensartet	29
	Fremtidens Diabetesambulatorium	31
	Steno Diabetes Center Sjælland som projektorganisation	32
	Klinisk kvalitet i diabetesbehandlingen	34
	Patientnær diabetesteknologi	37
	Patienter med diabetes, som følges uden for sygehus	38
	Partnerskaber for primær forebyggelse	38
3	Personer med diabetes oplever et bedre tilbud	41
	Brugerinvolvering	42
	Den patientoplevede kvalitet på sygehuse er forbedret	43
	Diabetesbehandlingen tæt på patienten er blevet styrket	48
	Diabetespatienter og deres pårørende kender og bruger de tilbud, der igangsættes	51
	Perspektivering	54

Introduktion

Steno Diabetes Center Sjælland er et decentralt center, der fungerer som et kraftcenter for udvikling i diabetesbehandling i hele Region Sjælland. Centret favner bredt ud i regionen og samarbejder med primærsektor, uddannelsesinstitutioner, civilsamfundet og de andre Steno Diabetes Centre.

Visionen for SDCS er tostrengt:

- At øge livslængde og forbedre livskvalitet for alle personer med diabetes, uanset bopæl og socioøkonomisk status
- At mindske sårbare risiko for at udvikle diabetes og derved reducere ulighed i sundhed

SDCS er organiseret med en regional enhed, der koordinerer og understøtter udviklingen vha. initiativer og indsatser i hele regionen. Afprøvningen og implementeringen af initiativerne sker ude på sygehusene og i primærsektoren, og det er her patienterne møder SDCS.

Centerledelsen af SDCS består af centerdirektøren samt fem centerchefer – fire ledende endokrinologiske overlæger og en psykiatrisk oversygeplejerske, der alle er deltidsfrikøbt til at indgå i SDCS' ledelse og være SDCS' ansigt udadtil på hvert sygehus. Centerledelsen varetager den kliniske ledelse af SDCS og dækker alle sygehuse i regionen.

Regional Enhed er bygget op omkring fire programmer:

- Specialiseret behandling
- Indsats målrettet sårbare og forebyggelse
- Den sammenhængende indsats
- Uddannelse og kompetenceudvikling.

Under hvert af programmerne udvikles der initiativer, projekter og aktiviteter, der alle arbejder mod at indfri visionen for centret. Ofte taler initiativer og projekter ind i flere programmer, og der er generelt et stærkt samarbejde på tværs af programmerne.

Centerdirektøren refererer til en bestyrelse, der består af otte medlemmer, herunder repræsentanter for alle sygehusledelser i regionen, en kommunal repræsentant, en repræsentant fra Københavns Universitet samt en repræsentant fra Novo Nordisk Fonden. Bestyrelsen bliver ledet af den lægefaglige koncern-direktør fra Region Sjælland.

SDCS har et særligt fokus på ulighed i sundhed og personer i sårbare positioner, og dette gennemsyrrer arbejdet i hele centret. Det betyder, at disse temaer er centrale i flere initiativer og aktiviteter, der udvikles i SDCS. Ydermere har alle andre initiativer i centret også øje for den sårbare populationsgruppe og arbejder på at skabe veje, hvor personer i sårbare positioner kan opnå en optimal behandling på trods af andre udfordringer.

To år inde i etableringen af SDCS, blev der gennemført en opstartsevaluering, der så på etableringen af SDCS, SDCS som samarbejdspartner og på SDCS' fokus og retning.

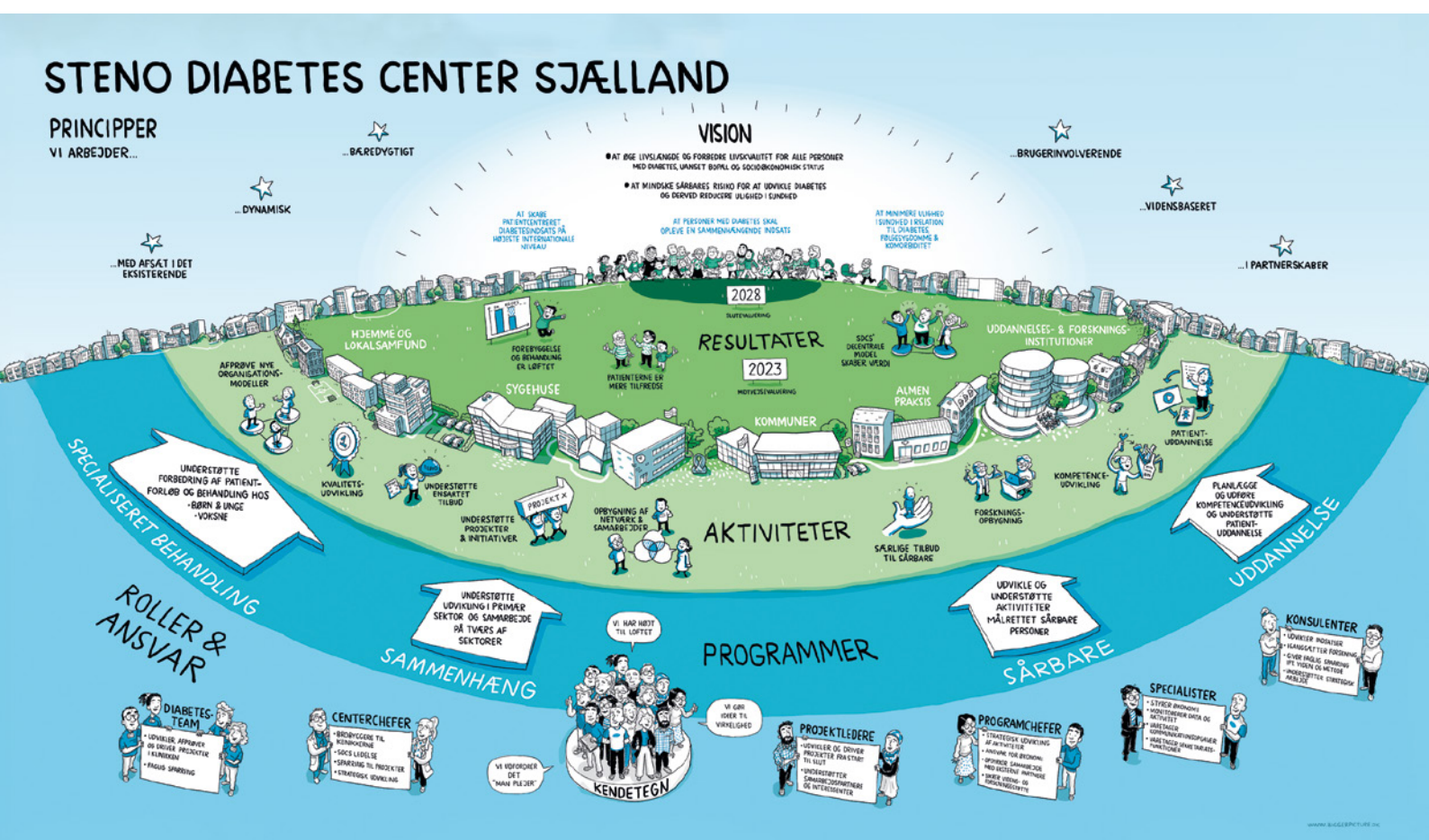
Resultaterne heraf var overvejende positive. Nye samarbejdspartnere var tilfredse med det, SDCS kunne hjælpe med; der blev fundet en lav grad af topstyring og det blev vist, at de nyetablerede administrative processer i SDCS fungerede efter hensigten.

Resultaterne viste dog også, at der var et behov for at skabe endnu mere tydelighed ift. målsætninger og retning for SDCS og det stod klart, at drejebogen ikke var retningsgivende nok i sig selv.

På baggrund af konklusionerne i opstartsevalueringen blev der foretaget flere mindre justeringer i centret.

Der blev endvidere gennemført et strategiarbejde i SDCS, der udmøntede sig i nedenstående strategi udført som illustration.

Den opdaterede strategi illustrerer både organiseringen af SDCS, hvilke aktiviteter SDCS gennemfører, og hvilke resultater der forventes opnået ved udgangen af den nuværende bevilling i 2028.

De tre mål på toppen af bakken er:

- SDCS' decentrale model er effektiv og værdiskabende
- Forebyggelse og behandling af diabetes er løftet og ensartet
- Personer med diabetes oplever et bedre tilbud

Målene er i samarbejde med bestyrelsen blevet uddybet med flere delmål, og det er disse mål og delmål, som nærværende femårsevaluering er bygget op omkring.

Illustrationen viser også de seks principper, som SDCS arbejder med og for:

- **Med afsæt i det eksisterende.** Det betyder, at SDCS tager udgangspunkt i de rammer, der allerede findes i sundhedsvæsenet, og at tilbuddene bygger videre på den eksisterende indsats, som patienterne bliver tilbudt.
- **Dynamisk.** Der arbejdes med forbedringstankgangen hele vejen. Der startes småt og skaleres op.
- **Bæredygtigt.** Det tilstræbes, at initiativer, projekter og indsatser, der sættes i gang, har en mulighed for at overgå til drift efter projektperioden.
- **Brugerinvolverende.** Brugerne involveres strategisk i SDCS' forsknings- og udviklingsarbejde fra start til slut.
- **Vidensbaseret.** SDCS arbejder som udgangspunkt datadrevet og udvikler initiativer, projekter og indsatser på baggrund af eksisterende viden og erfaring
- **I partnerskaber.** SDCS arbejder med forventningen om, at komplekse problemstillinger løses bedst i forpligtende samarbejder.

Principperne indgår i nærværende femårsevaluering som arbejdsmetoder og begreber, der danner grundlag for SDCS' virke.

Datagrundlag

Kvantitative data brugt i nærværende evaluering stammer fra RKKP (Regionernes Kliniske Kvalitetsudviklingsprogram), Sundhedsplatformen samt databasen på www.diabetestest.nu. Der er som led i evalueringen endvidere blevet gennemført en national spørgeskemaundersøgelse med fokus på tilfredshed, trivsel og tryghed. Undersøgelsen er målrettet alle diabetespatienter, der følges på sygehus i regionen. Denne undersøgelse er gennemført i samarbejde med de andre fire danske steno-centre og Center for Patientinddragelse.

SDCS har ydermere fået konsulentfirmaet Implement Consulting Group til at forestå 20 interviews med samarbejdspartnere fra sygehuse, kommuner, almen praksis, forsknings- og uddannelsesinstitutioner, politikere, regionale funktioner samt patientforening.

Evalueringen har fokus på det arbejde og de samarbejder, som SDCS har stået i spidsen for gennem de sidste fem år. Herunder særligt SDCS' attraktivitet som samarbejdspartner, hvad SDCS har muliggjort, hvad SDCS vil muliggøre, og om SDCS har gjort noget vanskeligere at lykkes med. Respondenterne er udpeget af SDCS på baggrund af deres samarbejdshistorik og erfaringer fra fælles projekter med SDCS. Der vil løbende blive gengivet citater fra disse interviews i evalueringsrapporten.

OPG

rem/pt
mmen.
)

Viden
om at være
kronisk syg.
Viden om
tilbud.

Henvi-
sning til
kommunal
tilbud

Kendskab
til
hinandens
tilbud
og muligheder.

EREN i

Steno Diabetes
Center Sjællands
decentrale model
er effektiv og
værdiskabende

Den decentrale model

Region Sjælland er en region med store geografiske afstande og mange patienter, der af forskellige årsager er i sårbare positioner, hvor de kan have svært ved at komme til sundhedstilbud. En af årsagerne til at vælge en decentral model i Region Sjælland har netop været at sikre, at flest mulige får gavn af indsatserne, og at indsatserne er med til at mindske ulighed i sundheden og ikke øge den, hvilket kunne være en risiko ved et centraliseret center i Region Sjælland.

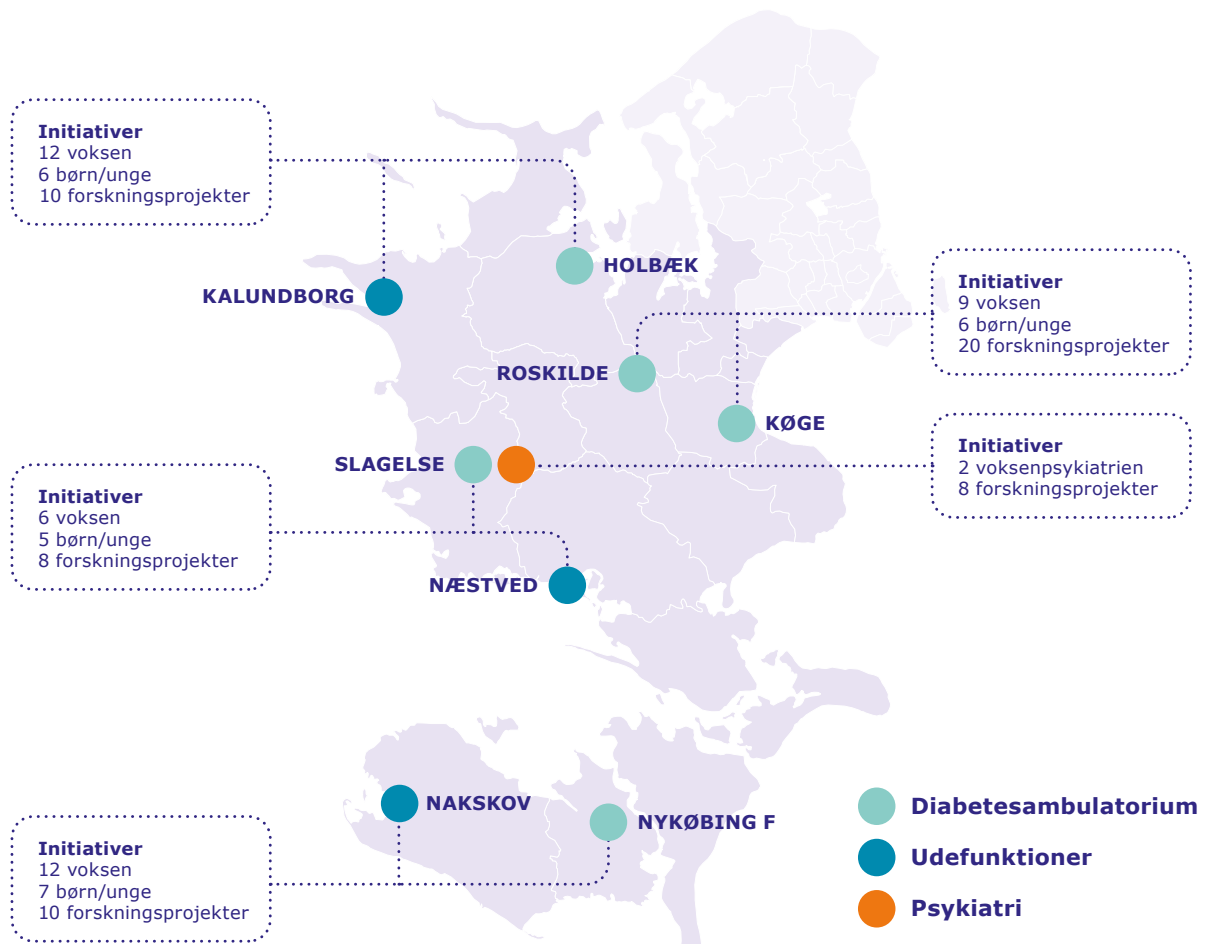
SDCS er en udviklings-, projekt- og implementeringsorganisation, der fokuserer på optimeret behandling, forebyggelse, tværsektorielt samarbejde, forskning og uddannelse. SDCS arbejder efter en missionsorienteret tilgang med afsæt i den decentrale model. SDCS opbygger således ikke selvstændige miljøer 'in-house', men faciliterer og understøtter udbredelse og styrkelse af miljøer der, hvor de skal anvendes.

Den missionsorienterede tilgang går på tværs af sektorer og er en tilgang, der samler forskellige organisationer og aktører, der arbejder sammen – langsigtet – om at finde løsninger på SDCS' visioner.

Den decentrale model og sygehusene

Den decentrale model giver SDCS mulighed for at udvikle og afprøve indsatser på enkelte sygehusmatrikler, som sidenhen kan udrulles til de øvrige matrikler. SDCS har igangsat initiativer og forskningsprojekter på alle sygehusmatriklerne i Region Sjælland som vist på figuren nedenfor.

Igangværende og afsluttede aktiviteter på sygehusmatriklerne i Region Sjælland

Den decentrale opbygning muliggør, at initiativer kan startes op på et enkelt sygehus og spredes videre ud til de andre. Det medfører, at pilotafprøvning af nye initiativer kan startes op der, hvor der er tid og overskud på det givne tidspunkt.

De initiativer, der arbejdes med på sygehusene, favner bredt. Der arbejdes eksempelvis med initiativer, der har til formål at styrke behandlingskvaliteten på sygehusene, som *Den optimale første indlæggelse – opstartsforløb for børn og unge med type 1-diabetes* og initiativer, der muliggør, at patienterne kan modtage behandling så tæt på eget hjem som muligt som i initiativet *Teleambulatorium*.

Initiativerne er udviklet i tæt samarbejde med det kliniske personale på afdelingerne. I interview med samarbejdspartnerne foretaget i forbindelse med nærværende evaluering, anerkender respondenterne, at antallet af initiativer og projekter er afstemt med aktørerne. Der efterspørges, at SDCS fremadrettet har endnu højere fokus på økonomisk bæredygtighed i initiativerne, således at flere kan sættes i drift efter en slutevaluering med gode resultater.

Teleambulatorium

Formålet med initiativet er at udvikle et fleksibelt og brugerinddragende telebehandlingstilbud til patienter tilknyttet endokrinologiske ambulatorier i Region Sjælland. Teleambulatorium er startet op på Nykøbing F. Sygehus og udbredes efterfølgende til de andre matrikler. Der er på nuværende tidspunkt særligt fokus på implementering af videokonsultationer samt videreudvikling af de digitale løsninger i MinSP, eksempelvis selvbook og muligheden for at understøtte patienten i at udføre relevante forberedelser op til en konsultation, som behandleren kan følge på afstand.

Den telemedicinske indsats vil blive central i *Fremtidens Diabetes-ambulatorium*. (Læs mere på side 31)

Den optimale første indlæggelse – opstartsforløb for børn og unge med type 1-diabetes

Formålet er at skabe et ensartet og velkoordineret forløb med et højt fagligt niveau fra diagnosetidspunkt og den efterfølgende måned for børn og unge med nydiagnosticeret type 1-diabetes samt deres familier. Initiativet har flere delelementer bl.a. etablering af døgnbemandet hotline for familierne, optimering af indlæggelsesforløbet og udarbejdelse af informationsmateriale. Initiativet har bl.a. medført kortere indlæggelsestid og øget tryk hos forældrene, og er nu sat i drift på alle børne- og ungeafdelinger i regionen.

Det tværsektorielle samarbejde

SDCS skal spille en afgørende rolle i at udvikle og løfte diabetesindsatsen i hele Region Sjælland. Derfor er fokus også på at løfte, videreudvikle og ensarte behandlingskvaliteten i primærsektoren og styrke samarbejdet på tværs af sektorerne. Dette arbejde udføres i tæt samarbejde med de eksisterende miljøer i kommunerne, almen praksis og hos de øvrige sundhedsaktører. Der er desuden et tæt samarbejde med de andre stenocentre om både vidensdeling, udvikling og implementering af projekter.

SDCS har ikke direkte mandat til at træffe beslutninger om behandling i primærsektor og vores primære funktion er derfor at understøtte vores samarbejdspartnere. Dette gør vi bl.a. ved at:

- skabe rammer for samarbejde og vidensdeling på tværs af geografier og fagligheder
- understøtte kvalitets- og kompetenceudvikling i kommuner, almen praksis og andre sundhedsaktører
- igangsætte nye projekter og initiativer i samarbejde med aktører i primærsektor
- understøtte implementering af "best practice" i Region Sjælland.

Steno Diabetes Center Sjællands understøttelse af det tværsektorielle samarbejde fremhæves bredt af respondenter i de gennemførte interviews som et af de vigtigste bidrag til bedre diabetesbehandling i primærsektor. Det beskrives som den åbning, der skal til for at skabe et gensidigt kendskab til hinanden på tværs af organisatoriske grænser. Der er potentiale til at styrke dette område yderligere fremadrettet.

For medarbejderne, som arbejder med de tværsektorielle projekter og aktiviteter, opleves SDCS som en facilitator, der hjælper med at udpege relevante samarbejdspartnere i kommune og region. SDCS ved, hvem der allerede arbejder med forskellige områder, hvor noget rør sig, og hvor der er muligheder. Her fremhæves det som en styrke, at SDCS har så mange forbindelser både i regionen, men særligt også i kommunerne.

De decentrale byggerier

Den decentrale opbygning af SDCS har muliggjort, at der blev afsat midler således, at der kunne bygges om og moderniseres på alle sygehusene i regionen og ikke kun på et centralt større regionshospital. Dette har medført, at alle, der bliver behandlet for diabetes på sygehusene i regionen, oplever forbedrede og opdaterede faciliteter.

For byggerierne under SDCS blev der opstillet visioner for:

- bygningernes rum, funktion og intimitet
- mødet mellem patienterne og udvikling/forskning
- at skabe større sammenhæng mellem det udendørs og indendørs
- materialer, lyssætning og farver.

De fælles visioner sikrer en visuel sammenhæng på tværs af matrikler. Personer, der har deres gang på flere forskellige sygehuse i regionen, vil således kunne genkende materialevalg, form og farver på tværs.

I Region Sjælland er de fysiske rammer renoveret og optimeret følgende steder:

- Fusionsklinikken i Psykiatrisygehuset Slagelse
- Børneambulatoriet på Sjællands Universitetshospital Roskilde
- Endokrinologisk Ambulatorium på Næstved Sygehus
- Endokrinologisk Ambulatorium og børneambulatoriet på Nykøbing F. Sygehus
- Endokrinologisk Ambulatorium og børneambulatoriet på Slagelse Sygehus
- Endokrinologisk Ambulatorium og faciliteter til Regional Enhed på Holbæk Sygehus (står færdigt primo 2024)
- Forskningshus på Sjællands Universitetshospital Køge (står færdigt medio 2024)

Samarbejdet er styrket på tværs af sundhedsaktører

Steno Diabetes Center Sjælland arbejder for at styrke samarbejdet på tværs af afdelinger, sygehuse, almen praksis, kommuner og andre aktører i sundhedsvæsenet. SDCS fungerer i arbejdet som en katalysator, der faciliterer mødet mellem aktører på tværs af sektorgrænser og skaber muligheder med viden og ressourcer for et stærkere samarbejde.

Dette sker bl.a. på tværs af afdelinger og specialer på sygehusene, hvor fx initiativet *Multidisciplinære teams* sætter medarbejdere fra ortopædkirurgien sammen med medarbejdere fra endokrinologien for at højne behandlingen af personer med diabetiske fodsår. Under initiativet *Transition* styrkes samarbejdet mellem børneambulatoriet og voksenambulatoriet i en fælles indsats for at skabe bedre vilkår og en bedre proces for unge med diabetes, der skal overgå fra børneafdeling til voksenafdeling.

Multidisciplinære teams på fodområdet

Initiativets formål er at sikre den bedst mulige behandling på regionens sygehuse og dermed øge livskvaliteten for patienter med diabetiske fodsår. Dette gøres via en indsats med fokus på behandlingen af fodsårene gennem etablering af multidisciplinære teams (MDT). Herudover etableres et fagligt netværk mellem MDT'erne på tværs af sygehusene. Initiativet er sat i drift på to af regionens sygehuse.

Også mellem primærsektor og sygehusene skabes der et styrket samarbejde med SDCS som bindeled. Dette sker bl.a. via tværsektorielle netværk, faglig rådgivning ex. hotlines målrettet primærsektoren og udviklingsprojekter på tværs.

Respondenternes tilbagemeldinger i de gennemførte interviews viser, at SDCS opfattes som et bindeled, der er med til at facilitere samarbejdet mellem flere forskellige partnere, danne relationer og samarbejder på tværs. For eksempel oplever kommunale respondenter at have fået et bedre samarbejde med de regionale diabetesambulatorier, og SDCS opleves samtidig som et bindeled til uddannelsesinstitutionerne i regionen.

Det fremhæves generelt positivt, at SDCS er engageret så bredt i region, kommuner, uddannelsesinstitutioner og almen praksis på både medarbejder- og ledelsesniveau. Aktører bindes sammen af SDCS gennem workshops, arbejdsgrupper, seminarer og erfa-grupper.

Steno Diabetes Center Sjælland opfattes som en attraktiv samarbejdspartner

For at lykkes og skabe værdi med en decentral model, er det vigtigt, at samarbejdspartnere opfatter SDCS som en værdifuld medspiller. Samtidig er det gode og udbytterige samarbejde essentielt i forhold til at nå i mål med et kvalitetsløft i diabetesbehandlingen.

Af interviewene fremgår det, at SDCS opfattes som en imødekommende samarbejdspartner, som er åben for nye idéer og projekter og lytter aktivt og engageret til tiltag og ønsker fra samarbejdspartnere. SDCS yder støtte og vejledning til projekter og engagementet opleves konstruktivt, så projekter bliver en samskabelse, hvor SDCS er med til at kvalificere og kvalitetssikre projekter. Dét pointeres af samarbejdspartnerne som en særlig styrke ved SDCS' samarbejdsstil. Særligt fremhæves det, at SDCS er villig til at tænke nyt og anderledes samt udfordre de vanlige måder, sundhedssektoren arbejder og organiserer sig på.

Flere samarbejdspartnere understreger SDCS' store kendskab til og forståelse for samarbejdspartnernes kontekst samt de muligheder og begrænsninger, som gør sig gældende, som et stort plus. SDCS har stor lydhørhed og forståelse for, at arbejdet skal passes ind i en hverdag fyldt med øvrige arbejdsopgaver. Endvidere fremhæves samarbejdet med SDCS som smidigt og ubureaukratisk med enkle arbejdsgange og hurtige læringscirkler.

SDCS prioriterer det tværfaglige samarbejde højt, og det arbejde bifaldes blandt respondenterne, der giver SDCS ros for at være aktiv og opsøgende og være bredt inkluderende i forhold til faggrupper.

"De var vilde og med på idéen med det samme. Har stillet folk til rådighed og skubbet på os og hjulpet med, hvordan vi kunne gøre det."

Kommunal samarbejdspartner

"De er gode til at byde ind, men respekterer også, hvis vi siger, at det har vi ikke mulighed for."

Regional samarbejdspartner

"Absolut en god samarbejdspartner, der er altid hjælp at hente."

Regional samarbejdspartner

"Det er et godt samarbejde, hvor vi tænker sammen – og det er meget konstruktivt med en fælles ambition om at finde nye veje og at finde løsninger på noget, vi ikke har prøvet før."

Samarbejdspartner fra forsknings- og uddannelsesinstitution

Sårbarhed og diabetes

Steno Diabetes Center Sjælland har qua vores særkende *Ulighed i sundhed* et særligt fokus på borgere i sårbare positioner. Vi udvikler derfor en række initiativer og indsatser målrettet grupper af borgere, der i kortere eller længere tid er i en sårbar position. Det er for eksempel borgere, der har samtidig psykisk sygdom og diabetes, eller personer med diabetes og anden etnisk baggrund end dansk. Det er en ambition, at SDCS er et sted, man kigger hen, når det drejer sig om ulighed i diabetesbehandling og forebyggelse nationalt, og et sted, hvor der kan søges inspiration internationalt.

Arbejdet med ulighed i relation til diabetesbehandling er baseret på en række baggrundsrapporter, hvor vi har kunnet udlede seks grupper af sårbare, som vi i SDCS de seneste år har rettet vores opmærksomhed mod. I arbejdet med de seks grupper blev det tydeligt, at det ofte drejer sig om svagt netværk og lav sundhedskompetence. Af dette har vi udledt, at der var behov for at kigge på, hvordan sundhedssystemet og dermed diabetesbehandling er skruet sammen.

De seks sårbare målgrupper

- Personer med etnisk minoritetsbaggrund
- Personer med psykisk sygdom
- Personer med multisygdom
- Socialt udsatte
- Unge med type 1-diabetes i overgangen fra ung til voksen
- Personer med handicap

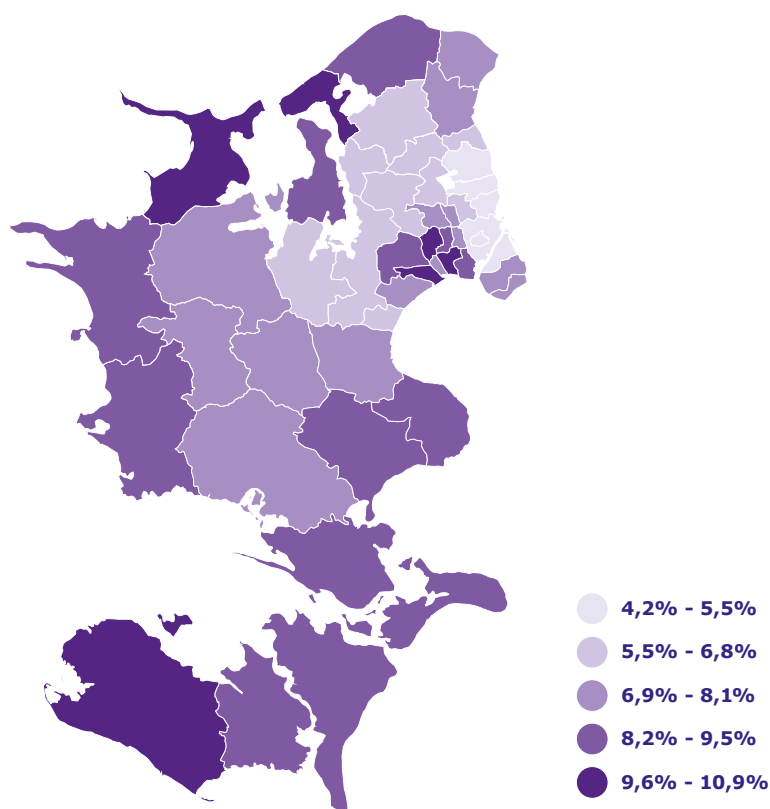
Vi har i SDCS derfor i stigende grad fokus på at udvikle organisationerne, så de bliver bedre i stand til at møde og behandle patienterne med de mange sundhedsmæssige og sociale udfordringer, denne gruppe står med. Dette kræver en særligt forståelse for egen rolle hos den sundhedsprofessionelle i mødet med patienten. Samtidig må man som sundhedsprofessionel også erkende, at hos mange patienter i sårbare positioner, bliver diabetes oplevet som et af de mindre problemer, sammenholdt med de øvrige sygdomme og sociale udfordringer, de ofte står med.

"Så får man fodsår og mister den ene lilletå.
Jeg går jo og er nervøs for, at de vil fjerne
storetåen på den højre fod. (...) Jeg har jo
ikke rigtig nogen gener af min diabetes.
Jeg tager mig slet ikke af det"

Bent, 76 år, multisyg

Ud over at have fokus på sårbarhed hos den enkelte, tager SDCS afsæt i den dobbelte ulighed – geografisk og socioøkonomisk – som findes i Region Sjælland. Jo længere væk man bor fra Hovedstadsområdet, des større er forekomsten af diabetes, ligesom de økonomiske ressourcer hos kommuner og borgere ofte er mindre. Yderligere er rekruttering på sundhedsområdet en udfordring udenfor de større byer, hvilket har stor konsekvens for uligheden i Region Sjælland. Ønsket om at være geografisk til stede i hele Region Sjælland har derfor været drivende for prioriteterne i arbejdet med ulighed i diabetesforekomst og –behandling.

Geografisk ulighed i forekomsten af type 2-diabetes (figur lånt af Diabetestest.nu)

Et af målene for SDCS er at være dagsordensættende på området for ulighed i sundhed og sårbare. Dette er et løbende arbejde, der hen over de seneste fem år bl.a. har udmøntet sig i afholdelse af politiske og faglige konferencer på nationalt niveau og et internationalt arbejdsymposium om organisatorisk sundhedskompetence afholdt i 2023. På baggrund af symposiet er der etableret et internationalt netværk med SDCS for bordenden.

Initiativer målrettet sårbarhed

Det er lykkedes at etablere samarbejder målrettet personer i sårbare positioner på alle sygehuse via konkrete initiativer og forskningsprojekter, fx initiativerne *Fusionsklinikken* og *Organisatorisk sundhedskompetence*. Begge initiativer har som formål at ændre den måde, der arbejdes på i sundhedsvæsenet, så systemet bedre kan favne personer i sårbare positioner.

Organisatorisk sundhedskompetence

Initiativet har til formål vise, at organisatorisk sundhedskompetence kan anvendes som ramme til at skabe organisatorisk forandring med henblik på bedre at kunne nå og understøtte personer i sårbare positioner. Initiativet er forankret på Ortopædkirurgisk sårcenter i Slagelse og har bl.a. fokus på at møde ambulatoriets patienter og tilrettelægge forløb med udgangspunkt i den enkelte patients sundhedskompetencer og behov.

Fusionsklinikken

En behandlingsklinik til personer med svær psykisk sygdom og samtidig diabetes. Fusionsklinikken er etableret i psykiatrien i Slagelse og har satellitfunktioner i Holbæk og Kalundborg. Desuden kan resten af psykiatrien i Region Sjælland samt diabetesambulatorierne kontakte Fusionsklinikken og få sparring ift. patienter med svær psykisk sygdom og diabetes.

Medarbejderne i Fusionsklinikken underviser endvidere ofte både psykiatrisk og somatisk personale i regionen. Klinikken har tilgang til patientkontakten via F-ACT modellen, der bygger på at møde patienterne der, hvor deres behov er, og hvor de befinder sig bedst. Det medfører også hjemmebesøg.

Tilbagemeldinger fra patienter tilknyttet Fusionsklinikken er entydigt positive, og data fra den løbende evaluering af initiativet viser, at målgruppens evne til at mestre diabetes og anden sygdom er øget, ligesom livskvaliteten for patienterne er steget.

"Jeg er blevet mere tryk ved diabetes-behandlingen, som er blevet justeret bedre ift. den psykiatriske behandling "

"De er lydhøre, og man er virkelig med i behandlingen, man er en aktiv medspiller i behandlingen"

"I Fusionsklinikken er det et længere forløb, hvor man får ordentlig hjælp, det er mere grundigt. Fusionsklinikken har fat i den lange ende. Det går meget bedre og jeg har brug for mindre støtte nu"

Ikke bare patienter melder positivt tilbage, også respondenter i de gennemførte interviews med samarbejdspartnere, roser SDCS for at tage fat på de svære problemstillinger og tage hånd om nogle af de mest udsatte patienter i sundhedsvæsenet. Fusionsklinikken er så vidt vides den første af sin art, og der er stor ekstern interesse for arbejdet.

Initiativet *Organisatoriske sundhedskompetencer* i sårambulatoriet er målrettet en gruppe patienter, der er særligt sårbare, og deres behandlere. Her arbejdes der på at understøtte og forbedre de organisatoriske sundhedskompetencer, så organisation, tilbud og kultur understøtter patienterne bedst muligt. Samtidig søges der at skabe et ambulatorium med en større grad af differentiering i behandlingen til sårpatienter.

Ambulatorierne er attraktive arbejdspladser

I Region Sjælland er der dedikeret ca. 140 personer blandt det kliniske personale i det direkte arbejde med diabetespatienter. Disse fordeler sig primært på diabetesambulatorierne og børne- og ungeambulatorierne i hele regionen.

Personalet i afdelingerne har en travl hverdag med patientkonsultationer, dokumentationsarbejde og driftsopgaver. SDCS udvikler initiativer og støtter forskning, der skal forbedre diabetesbehandlingen for patienterne og skabe bedre arbejds-gange for personalet, men det kan være svært at nå i en travl driftshverdag. På trods af de svære odds gennemføres der udvikling og forskning i samarbejde med SDCS på alle afdelinger. Gennem løbende dialog og tætte relationer findes der veje, hvor ting kan lade sig gøre.

I SDCS tror vi på, at variation i arbejdsopgaver, deltagelse i udviklingen af egne arbejds-gange, tid til forskning og løbende kompetenceudvikling giver glattere medarbejdere og skaber mere attraktive arbejdspladser.

I første halvår af 2023 var ca. 30 fuldtidsstillinger blandt det kliniske personale finansieret af SDCS og blev dermed brugt til at gennemføre SDCS-aktiviteter på sygehusene i regionen. Disse var primært fordelt på medarbejdere på børne- og ungeafdelingerne og diabetesambulatorierne, men også på fx ortopædkirurgiske afdelinger og i klinisk biokemiske afdelinger.

Samtidig understøtter SDCS et fællesskab på tværs af matrikler og afdelinger, bl.a. ved den årlige Stenodag, hvor alle klinikere, der behandler diabetespatienter, bliver inviteret til en dag med ny viden, og hvor de kan give input til SDCS om ideer til nye initiativer og kvalificering af igangværende projekter.

Som en del af indsatsen *Fremtidens Diabetesambulatorium* (læs mere om indsatsen på side 31) differentieres behandlingstilbuddet til patienter, så de, der kan og vil, bliver sat mere fri, således at personalets ressourcer kan bruges til at støtte ekstra op om de, der har brug for mest hjælp. Personalet udtaler på flere matrikler, at det giver dem større arbejdsglæde at se, at deres tid og faglighed bliver brugt på de patienter, der har det største behov.

Klinisk personale deltager altid direkte i udviklingen af nye projekter i SDCS og er derved med til at italesætte nuværende udfordringer og udvikle nye muligheder i diabetesbehandling og arbejds-gange.

Kompetenceudvikling og den attraktive arbejdsplads

At have medarbejdere med de rette kompetencer har betydning for succesen med den decentrale model. For det første er det vigtigt, at man som patient med diabetes modtager behandling af samme høje standard, uanset hvilket sygehus man er tilknyttet, hvilket kræver veluddannede og kompetente medarbejdere på alle matrikler. Derudover er det, at man som medarbejder føler sig kompetent, medvirkende til at fastholde medarbejdere, og muligheden for at blive løftet i egne kompetencer er medvirkende til, at man kan rekruttere nye.

I perioden 2020-2023 har Steno Diabetes Center Sjælland, i samarbejde med diabetesambulatorierne udbudt:

- 2 x diplomuddannelse for sygeplejersker (7 deltagere fra Region Sjælland),
- 5 x kursus for nyansatte i diabetesambulatorium og sengeafsnit (i alt 74 deltagere fra Region Sjælland)
- 2 x kursus for den erfarne sygeplejerske (i alt 44 deltagere)

I efteråret 2023 afholdt vi første kursus for SSA og SSH (tværsektorielt) ligesom vi fra 2019 og frem har afholdt årlige temadage for hhv. fodterapeuter og diætister fra regionens ambulatorier og deres kolleger fra primærsektoren, med fokus på både kompetencer og netværksdannelse.

Kurser og temadage bliver løbende evalueret og form og indhold tilpasses efterfølgende.

"Gerne flere patientcases, hvor man kobler teori til praksis og måske tager det i plenum, hvad man har tænkt"

Sygeplejerske, efter kursus for nyansatte

"Det var enormt givende og spændende at være på jeres kursus! Personligt ville jeg gerne have flere øvelser og 'hovedbrud' i form af cases som kunne være bundet op på de respektive emner, vi var igennem."

Sygeplejerske efter Kursus for nyansatte

Forskning og den attraktive arbejdsplads

Forskning er grundlaget for at kunne levere diabetesbehandling af høj kvalitet. Samtidig betyder tid og mulighed for at deltage i forskningsprojekter noget for den enkelte medarbejder, ligesom det har en positiv betydning for udviklingen i den enkelte afdeling. Ser vi udelukkende på sygehusene i regionen, støtter SDCS i skrivende stund i alt 39 forskere. Det inkluderer både sundhedsprofessionelle fra børne- og ungeafdelinger, fra de medicinske afdelinger samt fra fx ortopædkirurgisk afdelinger og psykiatrien.

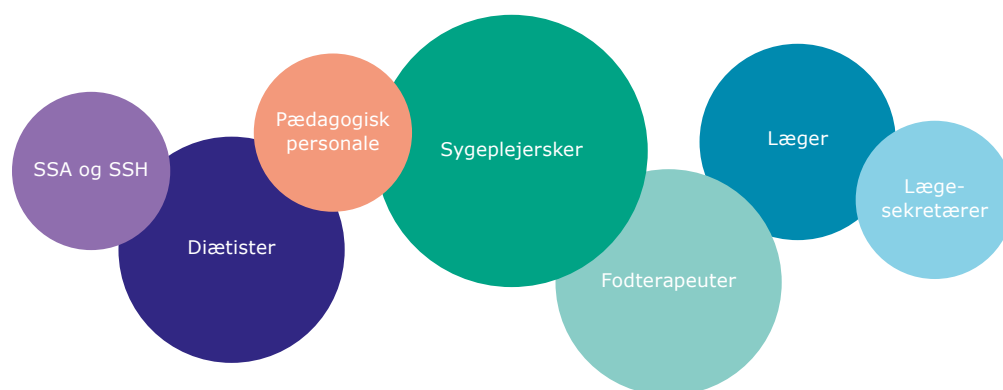
Steno Diabetes Center Sjælland sikrer adgang til nødvendige uddannelsesmuligheder

I SDCS arbejder vi sammen med relevante samarbejdspartnere fra Regionshuset, kommuner, uddannelsesinstitutioner og regionens sygehuse på at udvikle og afprøve relevant kompetenceudvikling til alle, der arbejder med mennesker med diabetes eller mennesker i risiko for at udvikle det. Samtidig er der på uddannelsesområdet et velfungerende og forpligtende samarbejde på tværs af stenocentrene, og sikrer igennem fast mødeaktivitet, at vi så vidt muligt udvikler materialer, der kan bruges nationalt, ligesom der er igangsat en række fælles uddannelsesprojekter.

Fra begyndelsen har SDCS fokuseret på at hjælpe, der hvor behovet er størst, og det gælder også kompetenceudviklingsområdet. Dette har haft den betydning, at vi ikke blot er geografisk spredt, og tilbyder kompetenceudvikling på både sygehuse, i kommuner og i privat praksis, men også møder rigtig mange målgrupper. Eksempelvis kan nævnes kompetenceudvikling af udgående diabetessygeplejersker og uddannelsen af diabetesambassadører på en række sengeafsnit på regionens sygehuse.

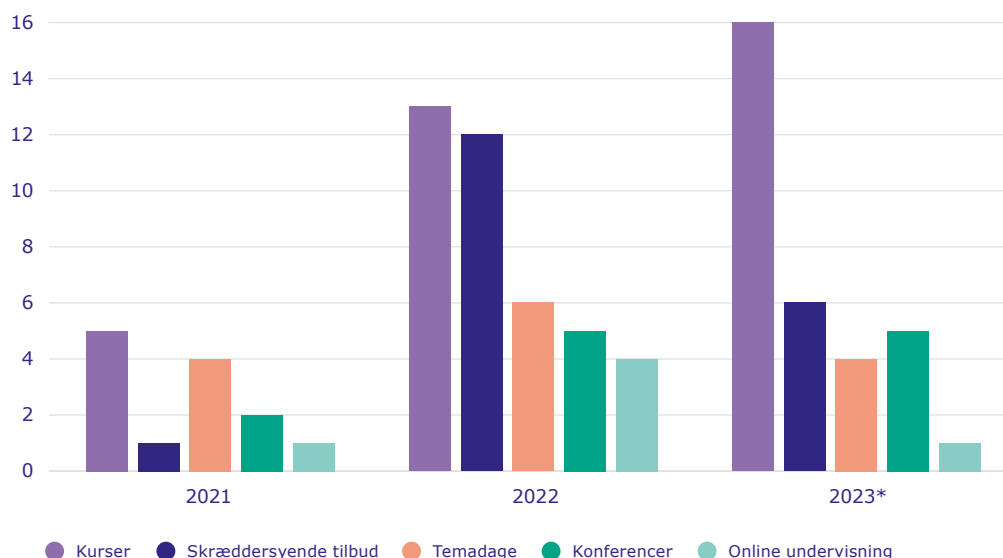
De forskellige målgrupper, som kompetenceudviklingen retter sig imod, har det til fælles, at de alle arbejder med og omkring borgere med diabetes (eller nogle der er i øget risiko for at udvikle det), men deres daglige opgaver er meget forskellige.

Oversigt over de forskellige faggrupper, der har modtaget kompetenceudvikling i Steno Diabetes Center Sjælland

De kompetenceudviklingstilbud, vi udvikler, bygger altid på en grundig behovsafdækning, hvor målgruppen og andre interessenter involveres. Det gælder både i forhold til læringsstile, kompetenceniveau, form og tid til rådighed og andre praktiske forhold.

Antallet af afholdte kompetenceudviklingsaktiviteter 2021-2023*

*2023 data dækker kun første halvår.

For at understøtte den faglige udvikling af fagprofessionelle inden for regionens grænser, har vi siden juni 2022 opslået en konferencepulje, hvor forskere og andre samarbejdspartnere inden for regionens grænser kan søge midler til deltagelse i konferencer, seminarer og lignende. Vi har derigennem bevilget økonomisk støtte til 19 samarbejdspartnere, der således har fået mulighed for at deltage i en konference og derved få ny viden og indsigt i, hvordan andre arbejder.

"Rigtig gode undervisere, fint at lære ved selv at kigge på skema med de små cases, gode snakke, god forplejning"

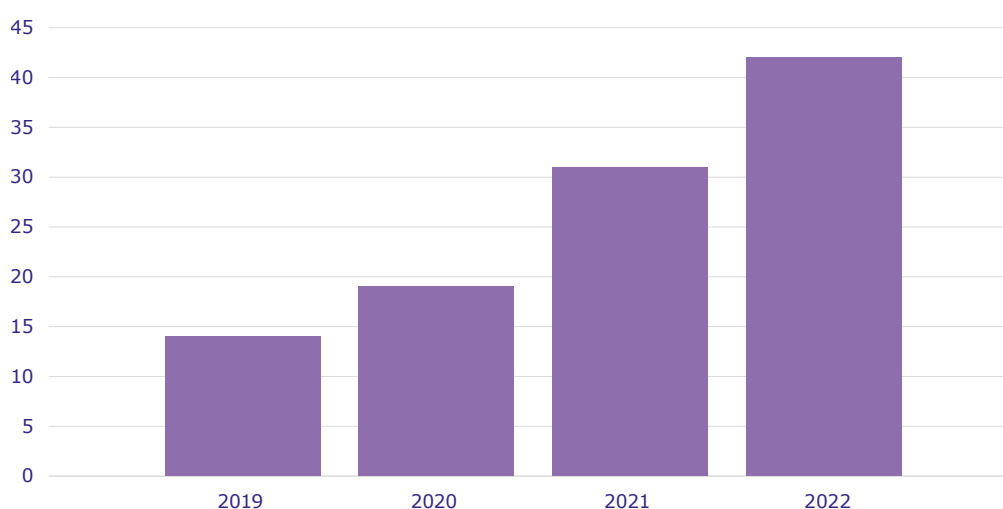
Sygeplejerske. Fra evaluering af kurset "Farmakologisk behandling af type 2-diabetes"

Der er udviklet nye og bæredygtige forsknings- og innovationsmiljøer

Steno Diabetes Center Sjælland har siden opstart i 2019 arbejdet for én samlet forskningsinstitution, udmøntet via en decentral organisation. SDCS understøtter præmissen for den decentrale model og har derfor ikke forskere ansat, men støtter forskerne decentralt og opbygger forskningsmiljøer via samarbejde med flere samtidige aktører i det sjællandske sundhedsvæsen og forsknings- og uddannelsesmiljø. Forskerne har derfor hovedansættelse enten i Region Sjælland, det sjællandske sundhedsvæsen generelt eller i sjællandske videns- og uddannelsesinstitutioner og har modtaget støtte fra SDCS til deres forskningsprojekter og/eller til opbygning af forskningsmiljøer. På denne måde bliver der arbejdet med forskning gennem fælles brug af ressourcer, som bidrager til en styrket forskningsindsats samlet set. Der er ydermere indgået forskningsstrategiske aftaler med videns- og uddannelsesinstitutioner i hele regionen.

I perioden fra opstart i 2019 til efterår 2023 er der støttet godt 88 forskningsprojekter via SDCS forskningsmidler (i alt knap 40 mio. kr.). Disse midler har støttet 15 forskere på lektorniveau, 18 forskere på post.doc-niveau og 20 ph.d. studerende. Målet har været at opbygge og understøtte (eksisterende og nye potentielle) forskningsmiljøer, som vil bidrage til at forandre verdenen og hverdagen for personer, som har diabetes eller er i risiko for at udvikle sygdommen.

Antal publikationer 2019-2022

Af figuren ovenfor ses antal publikationer over årene 2019-2022, som løbende stiger i takt med udvikling af forskningssamarbejdet i Region Sjælland, nationalt og internationalt.

Forskning i SDCS er således baseret på en vision om at drive udviklingen af en patientcentreret diabetesindsats for alle borgere – både børn og voksne i Region Sjælland. Forskningen skal have et særligt fokus på indsatser målrettet borgere i sårbare positioner for herigennem at bidrage til at minimere den eksisterende ulighed i sundhed. Porteføljen af forskningsprojekter dækker SDCS' vision med projekter, der relaterer sig til to overordnede missioner (se figur nedenfor). SDCS har haft særligt fokus på at skabe plads til nytænkende og kreative forskningsprojekter, på tværs af geografi, miljøer, faglighed og metodiske tilgange.

SDCS' forskningsportefølje 2019-2023 med hovedforskningsområder og procentvis tildeling af forskningsmidler fra SDCS' forskningspulje

Forskningsmiljøerne inden for henholdsvis *psykisk sygdom og diabetes og komplikationer – fødder* er eksempler på områder, som er opbygget siden SDCS' opstart. Desuden er der via SDCS' forskningsstrategi skabt rammer for borgerinddragelse i alle faser af forskning og med samling af forskningsmiljøerne inden for *hverdagslivet med diabetes* er der skabt ny viden og samarbejder om, hvordan dette kan udfolde sig i praksis.

SDCS har et forskningsråd bestående af repræsentanter fra de regionale, kommunale, og almen praksis-områder samt fra uddannelsesinstitutioner i regionen. Forskningsrådets rolle har været at bidrage til strategiske diskussioner og fælles udvikling. Forskningsrådets medlemmer repræsenterer forskere på forskellige niveauer, klinikere og ledere. De har på skift deltaget i vurdering af ansøgninger til SDCS' forskningspulje. Til forskningsrådet hører en følgegruppe, bestående af borgere, som selv lever med diabetes, for at understøtte SDCS' mål om at sikre størst mulig borgerinddragelse i alle faser af forskningen.

I opstartsfasen har der været et særligt fokus på at afdække forskningsressourcer i organisationer omkring SDCS og med en 'bottom-up' baseret udvikling af fælles projekter. Der er etableret forskningspartnerskaber med flere organisationer, såvel i region som på kommunalt niveau, i almen praksis og med videns- og uddannelsesinstitutioner. Efter de første par år er der nu et stærkt fokus på en prioriteret ledelse af forskningsporteføljen.

Et forskningssekretariat understøtter forskningsområdet, herunder betjener Forskningsrådet. Herudover understøttes forskningsområdet via uddeling af midler, hjælp til fondsansøgninger samt afholdelse af netværksmøder, konferencer og kurser for forskere, der forsker i diabetesrelaterede emner – på tværs af institutioner i det sjællandske sundhedsvæsen og uddannelsesmiljø.

Fra 2022 er der årligt blevet afholdt 'forskningsaftener for borgere', som er en konference, hvor borgere kan komme og høre om SDCS-støttet forskning – og indgå i dialog herom. Konferencen er designet af borgere. Forskerne, som ligeledes er udvalgt af borgere til at give oplæg, undervises i formidling af forskning til lægmand. I 2023 blev det første SDCS forskerseminar afholdt, hvor 40 forskere fra region, kommune, almen praksis og uddannelses- og forskningsinstitutioner deltog. Begge konferencer har modtaget meget positive evalueringer.

De fysiske rammer for forskningen i Region Sjælland er ligeledes styrket. Med bevillingen fra Novo Nordisk Fonden er det lykkedes at styrke forskningsfaciliteter i såvel de eksisterende endokrinologiske ambulatorier samt ved 'Athena-huset' ved Nykøbing F. Sygehus og forskningshuset ved Sjællands Universitets Hospital i Køge.

2

Forebyggelse og
behandling af diabetes
er løftet og ensartet

Forebyggelse og behandling af diabetes er kernen i SDCS' arbejde og SDCS har haft en stor betydning for udviklingen og forbedringen af diabetesindsatserne og -behandlingen i Region Sjælland gennem de mange initiativer og projekter, der er startet og støttet af SDCS i samarbejde med andre.

Respondenter i de gennemførte interviews med samarbejdspartnere fremhæver SDCS' solide faglige viden som et aktiv, der bruges til at søsætte og drive projekter med stort fokus på forbedringer inden for behandlingen af patienter. Særligt fremhæves SDCS' evne til at tænke fremadrettet og nytænke fremtidens diabetesbehandling, både for patienter, men også for personalet.

Etableringen af SDCS har påvirket både diabetesbehandlingen på sygehusene og i primærsektor. Samtidig er det et vigtigt for SDCS, at en stor del af de metoder, arbejdsgange og indsatser, der tages i brug, kan overføres til andre specialer og sygdomsgrupper.

"De diabetesindsatser, vi leverer, er blevet bedre, kvaliteten er højnet. De har været med til at skabe sammenhæng og uddannelse af personalet."

Regional samarbejdspartner

"Det har styrket meget af det, vi tilbyder til borgeren, og det har helt klart en betydning."

Kommunal samarbejdspartner

"Hvis jeg skal give Steno en stor stjerne, så er det, at deres tiltag også kommer til at hjælpe andre kroniske patientgrupper."

Samarbejdspartner fra almen praksis

"...de to initiativer på børneområdet højner ensartetheden og har gjort det mere struktureret."

Regional samarbejdspartner

Fremtidens Diabetesambulatorium

Fokus i ambulatorierne vil fremover primært ligge i indsatsen *Fremtidens Diabetes-ambulatorium*, som er baseret på tanken om individuelle behandlingsforløb. Indsatsen har som mål at skabe tid og kræfter hos personalet, der kan bruges på de patienter, der har størst behov for støtte. Samtidig er visionen at slippe de patienter, der kan og vil selv, endnu mere fri af unødvendige konsultationer. Denne ændring af arbejdsgange, patientforløb og kultur medfører en mere hensynsmæssig brug af ressourcerne på diabetesambulatorierne og forventes i sidste ende at højne behandlingskvaliteten af den samlede diabetespopulation.

De fire hjørnesteen i Fremtidens Diabetesambulatorium

Dem med størst behov får mest støtte

Den fleksible arbejdsplads

Det individualiserede ambulatorium

Den nødvendige værktøjskasse

Fremtidens Diabetesambulatorium

En indsats, der gennemgribende forandrer måden, der drives ambulatorium på.

Indsatsen ser både på nye arbejdsgange, differentierede behandlings-tilbud, digitale værktøjer og trivsel hos medarbejderne.

Kernen i indsatsen er, at der skal omfordeles tid og ressourcer i ambulatoriet, så de med det største behov, får mest støtte. Dette betyder, at behandlingsforløbene bliver tilpasset mere individuelt, baseret på den enkelte patients behov.

Indsatsen blev igangsat i starten af 2023 på alle diabetesambulatorierne i Region Sjælland. SDCS vil løbende evaluere indsatsen i samarbejde med ekstern evaluator.

Steno Diabetes Center Sjælland som projektorganisation

Det er vitalt for SDCS at være en risikovillig projektorganisation med et skarpt øje for bæredygtighedspotentialet i det enkelte initiativ og projekt - forstået således, at initiativer og projekter har et reelt potentiale til at kunne sættes i drift efter endt projektperiode, hvis det viser gode resultater. Samtidig skal der være mod til at lukke projekter og initiativer ned, der ikke skaber en væsentlig merværdi.

På denne måde fastholdes en platform for afprøvning af nye ideer – til glæde for personer med diabetes og deres behandlere samt personer i risiko for at udvikle diabetes. Dette giver også en unik mulighed for en selekteret implementering af effektive og værdiskabende aktiviteter i ambulatorierne, i kommunerne og hos almen praksis.

SDCS har i de første fem år igangsat 62 større initiativer og projekter. Af disse er 16 sat i drift og seks er lukket ned. De resterende er stadig i projektperioden, hvoraf nogle er blevet justeret undervejs. Figuren på næste side viser fordelingen af initiativer og projekter i de enkelte programmer – dog med specialiseret behandling delt op på voksenambulatorier og børne- og ungeambulatorier.

De initiativer og projekter, der er sat i drift, spænder vidt i størrelse og omfang. Det er både fra udvikling af et brætspil målrettet kommunerne til optimeret opstartsforløb hos nydiagnosticerede børn og unge med diabetes.

Antallet af initiativer og projekter, der er sat i gang, tilpasset, lukket eller sat i drift

Steno Diabetes Center Sjælland har udviklet og arbejder efter nedenstående initiativproces i alle initiativer. Idé- og udviklingsfasen gennemføres i en arbejdsgruppe bestående af relevant personale fra de aktører og arenaer, der skal gennemføre initiativet. Forberedelsesfasen består af evt. ansættelse af nyt personale, opdatering af fysiske rammer eller forberedelse til nye arbejdsgange. Afprøvningsfasen er selve den periode, hvor initiativet gennemføres og løbende justeres ud fra forandringsmodellen. SDCS bistår med projektledelse og udviklingsstøtte under alle faserne.

Den endelige evaluering af et initiativ igangsættes i den sidste del af afprøvningsfasen (afrapporteringsfasen), så medarbejdere og igangsatte procedurer fastholdes indtil, der er truffet en beslutning om initiativets eventuelle videreførelse.

SDCS' proces for udviklingsarbejde består af fem faser, hvor afprøvningsfasen er iterativ og glider over i afrapporteringsfasen

Klinisk kvalitet i diabetesbehandlingen

Kvalitetsarbejde er centralt i SDCS, og vi arbejder målrettet med at opfylde alle fastlagte mål defineret i indikatorerne i RKKP. Vores organisering har muliggjort et unikt samarbejde på tværs af alle sygehusafdelinger i Region Sjælland, som ser og behandler personer med diabetes. Det betyder, at der er en fælles vision for det kliniske arbejde og på den baggrund er skabt fælles behandlingsplaner og klinisk praksis, ensartet registrering og dokumentation, samt etableret en regional kvalitetsstruktur med korte kommandoveje, lokalt ejerskab og en agil innovations-og implementeringsorganisation.

Arbejdet om øget kvalitet på tværs af sygehusene sker via de ledende overlægers rolle som centerchefer i SDCS. Dette arbejde sker i form af løbende dialog om udfordringer og muligheder i kvalitetsarbejdet og bidrager til mere ensartet praksis, hvor best practice kan deles på tværs af sygehusene.

Sammedagskomplikationsscreening er et eksempel på et initiativ, hvor vi arbejder målrettet med at ensarte og højne kvaliteten. Dette initiativ skaber et øget fokus på systematisk screening. Med udrulning af initiativet er set en væsentlig stigning i målopfyldelse for en række procesmål og yderligere forbedring må forventes over tid, i takt med at initiativet implementeres fuldt ud på alle ambulatorier.

Udvikling i andel voksne patienter med diabetes, som følges på sygehus, der har fået gennemført målinger og screeninger i forhold til gældende standard samt landsgennemsnittet i 2022 (RKKP-data). Målt indenfor 15 måneder

Indikator-område	Proces-indikator	Region Sjælland 2018/2019	Region Sjælland 2022	RKKP Standard	Lands-gennemsnit 2022
Lipider	LDL-cholesterol *	82 %	93 %	Ikke fastsat	91 %
Hypertension	Blodtryk	87 %	85 %	Mindst 95%	90 %
Behandlings-komplikationer	UACR	70 %	77 %	Ikke fastsat	78 %
Mikrovaskulære komplikationer (nyrer)	e-GFR	98 %	97 %	Ikke fastsat	96 %
Retinopati	Øjen-screening**	N/A	65 %	Mindst 90%	62 %
Den diabetiske fod	Fodunder-søgelse	42 %	61 %	Mindst 95%	76 %

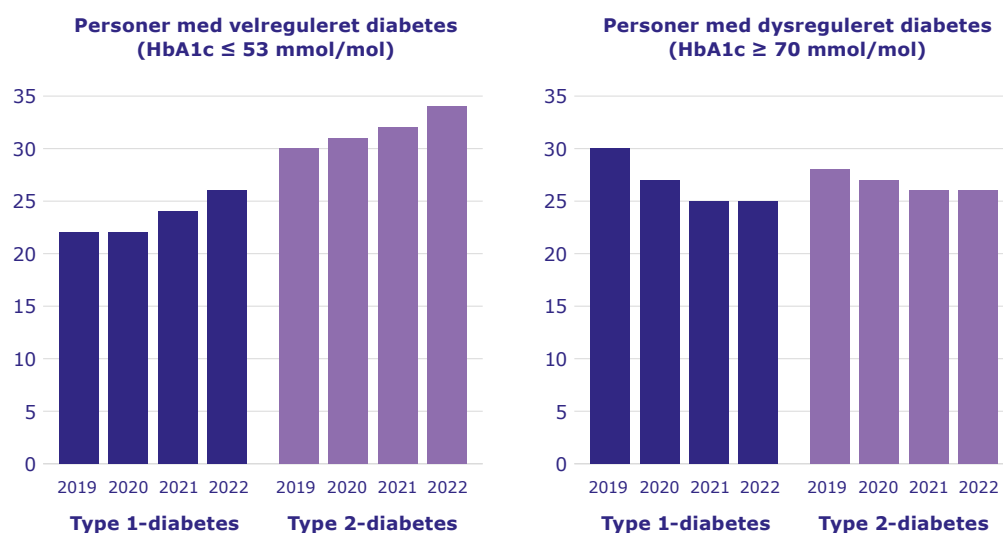
*Hos voksne over 30 år, **som planlagt.

I de følgende afsnit gennemgås data for resultater for de ovenstående indikatorer. Det er for nuværende desværre ikke muligt at tilgå opdaterede og validerede data for blodtryk fra hverken RKKP eller via Sundhedsplatformen. De seneste data fra 2. kvartal 2022 viser, at der i forhold til daværende standarder fortsat var behov for optimering af blodtryksbehandlingen i Region Sjælland.

Glykæmisk kontrol

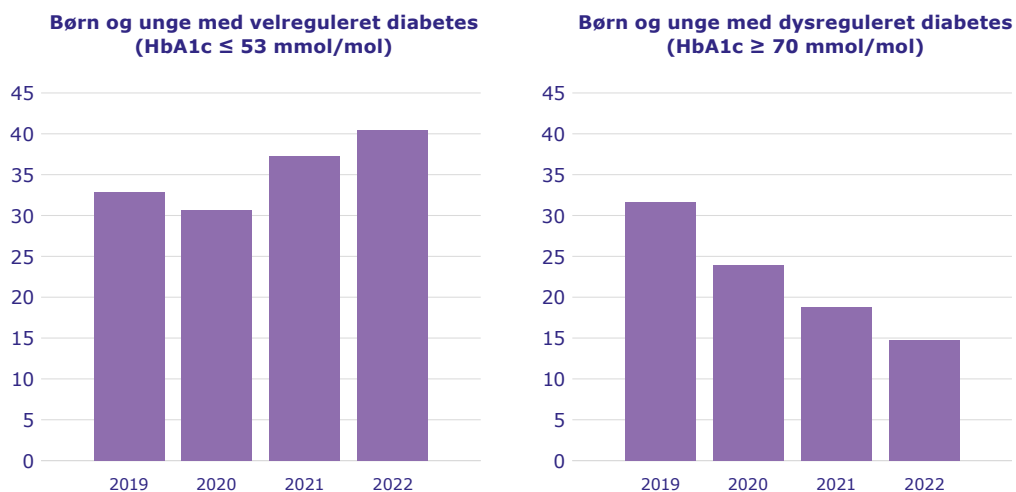
Figuren nedenfor viser, at arbejdet med forbedring af glykæmisk kontrol særligt hos patienter med type 1-diabetes, har haft den ønskede effekt. Hos komplicerede patienter med type 2-diabetes, som følges på sygehus, er effekten forventeligt lidt mindre, og i den sammenhæng er det vigtigt at huske på, at der er tale om en lille gruppe af den samlede type 2-diabetes-population, der følges på sygehuset bl.a. pga. svær glykæmisk dysregulation. En del af patienterne med type 2-diabetes, der følges i ambulatoriet, har et individuelt fastsat behandlingsmål for HbA1c, der typisk er højere end den patient, der følges i almen praksis.

Udvikling i HbA1c over tid hos voksne patienter med diabetes i procent af alle diabetespatienter fulgt på sygehus

Der er sket en væsentlig og klinisk betydningsfuld forbedring i HbA1c-værdierne blandt børn og unge med diabetes i Region Sjælland over tid. Der er dog fortsat potentiale for yderligere forbedring, idet kun 45% af patienterne opnår den ønskede HbA1c ≤53 mmol/mol og mere end 18% fortsat har en uønsket HbA1c ≥70 mmol/mol. Begge værdier er dårligere end landsgennemsnittet. En del af forklaringen på forbedringen i HbA1c skyldes muligheden for brug af bedre teknologi – en igangværende proces, som har potentiale for yderligere forbedring.

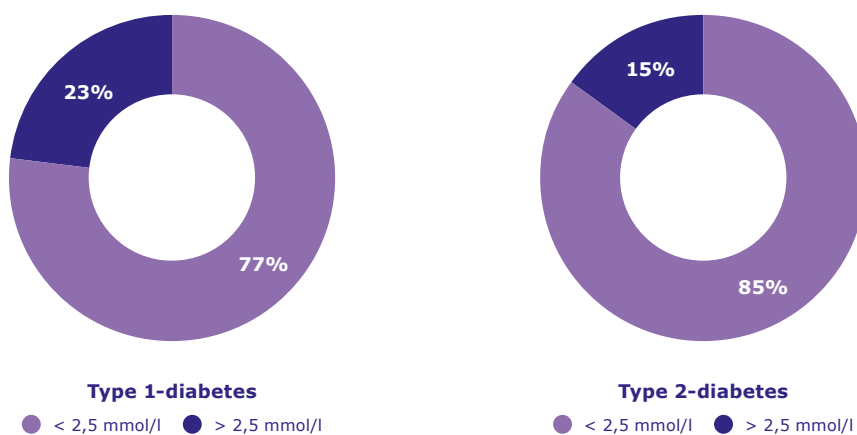
Udvikling i HbA1c hos børn og unge med type 1-diabetes fulgt på sygehus. Værdierne er opgivet i procent

Lipider

De gældende RKKP-standarder anviser, at mindst 90% af personer med type 2-diabetes har et LDL-kolesterol på $\leq 2,5$ mmol/l. Der er ikke fastsat et mål for type 1-diabetes. Patienter, der følges på ambulatorierne tilknyttet SDCS, er bedre end landsgennemsnittet på hhv. 72% for type 1- og 82% for type 2-diabetes, men opfylder endnu ikke de nationale standarder for patienter med type 2-diabetes.

Andel af voksne patienter med diabetes, fulgt på sygehus, der har et LDL-kolesterol på $\leq 2,5$ mmol/l

Komplikationer

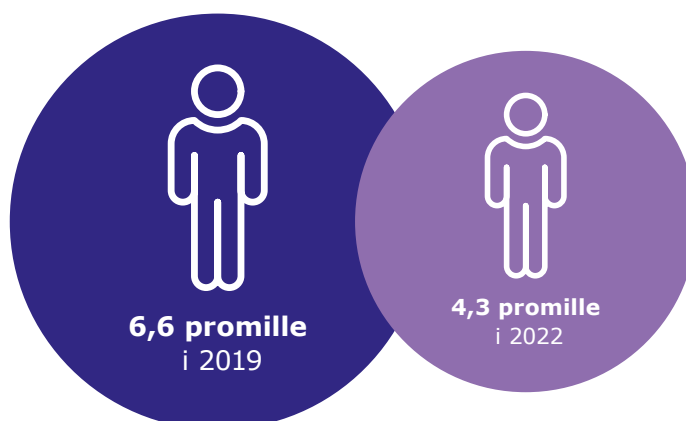
Forekomsten af diagnostiseret diabetisk nyresygdom viser en nedadgående tendens fra 9,5% i 2019 til 7,9% i 2022. Ikke overraskende kan dette endnu ikke ses i tallene for dialyse og nyretransplantation, som aktuelt er henholdsvis 2,4% og 5,2% af patienter med diabetes.

Tilsvarende er der endnu ingen effekt på sene stadier af diabetisk øjenssygdom, som heldigvis rammer få patienter, idet kun 8% har proliferativ retinopati og under 1 promille er blinde/svært synshandicappede.

SDCS' fokus på netop sårbare diabetespatienter med fodproblemer har bidraget til en stærkere indsats på området og et meget tættere samarbejde på tværs af fagligheder, afdelinger og regionen. Det er gode nyheder for de diabetiske fødder, idet forekomsten af store amputationer hos personer med diabetes er faldende, selvom forekomsten – og registreringen af diabetiske fodsår er stabil.

Der er endnu gået for kort tid til, at man kan forvente en effekt på mortalitet.

Udvikling i antal store amputationer (over ankelniveau) blandt personer med diabetes

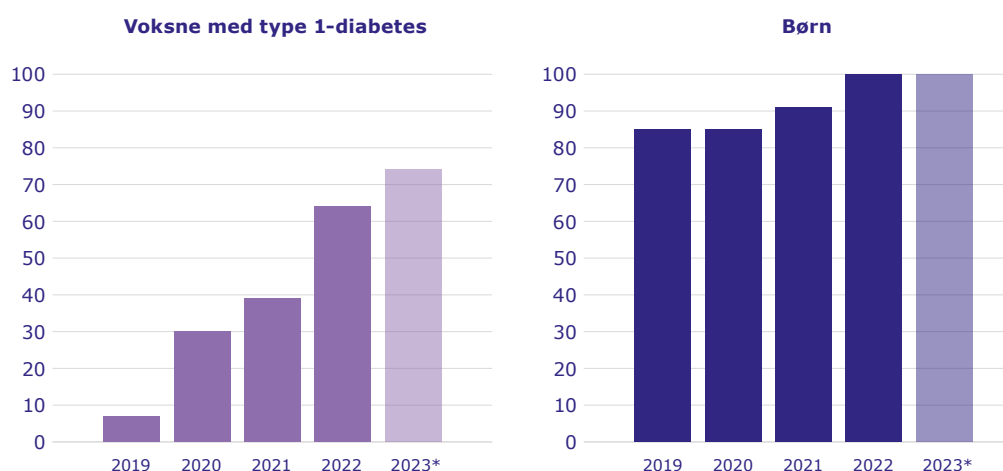

Patientnær diabetesteknologi

Et væsentligt bidrag til førnævnte positive udvikling i den glykæmiske kontrol er introduktionen af mere patientnær teknologi i form af sensorer og moderne insulinpumper til patienterne. SDCS har gennem de seneste år arbejdet systematisk lokalt, regionalt og nationalt med at skabe mulighed for, at flest mulige patienter med behov for teknologi, også har fået muligheden for dette. Dette arbejde har båret frugt og har medført, at Region Sjælland er gået fra at være den region i landet, hvor færrest patienter med diabetes havde adgang til en sensor, til at være med fremme i toppen.

De fem stenocentre i Danmark har samtidig haft et stærkt samarbejde på området og har senest medvirket til, at Behandlingsrådet i 2022 har analyseret evidensen for brug af sensorer blandt alle personer med type 1-diabetes. Behandlingsrådets anbefaling udkom i 2023 og har bevirket, at Regionsrådet i Region Sjælland har allokert midler til en hurtig implementering af anbefalingen fra 2024. Det forventes dermed, at stigningen blandt brug af glukosesensor hos voksne fortsat vil stige.

Andelen af voksne med type 1-diabetes og børn, som har en glukosesensor i procent

*2023 data dækker kun første halvår.

Patienter med diabetes, som følges uden for sygehus

Den største del af patienter med type 2-diabetes behandles i almen praksis. Nedenfor er udvalgt enkelte indikatorer, der beskriver denne patientgruppe.

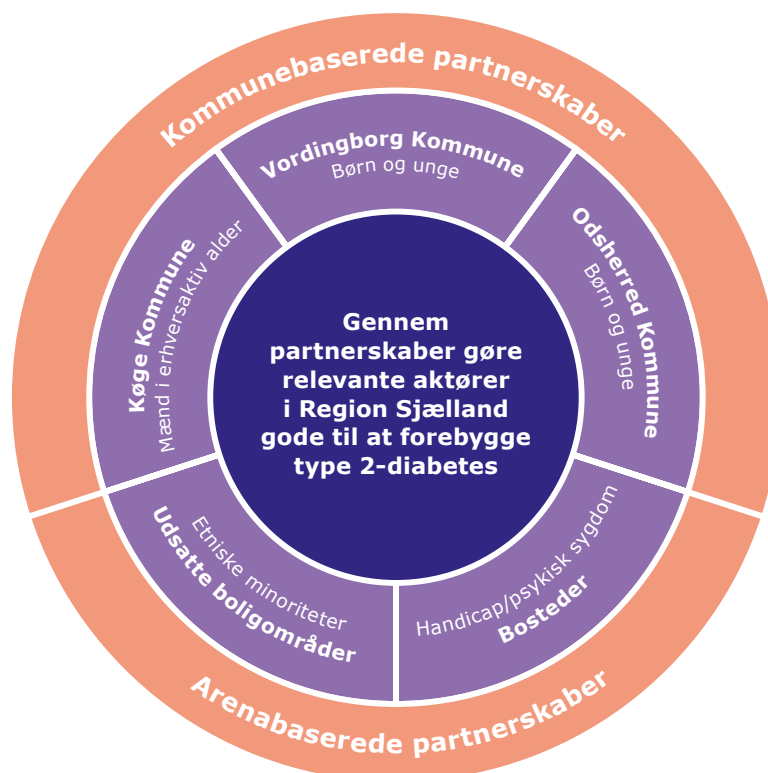
Glykæmiske data for patientgruppe er pæne, således har 71% en HbA1c under 53 mmol/mol og kun 6% en HbA1c over 70 mmol/mol – begge tal er sammenlignelige med landsgennemsnittet. Tilsvarende måles LDL-kolesterol hos langt de fleste patienter (85% af patienterne) og behandlingsmål opnås hos hele 78%. Dette er igen sammenligneligt med landsgennemsnittet.

Til gengæld kniber det lidt mere med at få målt albuminuri, som kun er gjort hos 59% af patienter med type 2-diabetes fulgt uden for sygehus inden for de sidste 18 mdr. Til sammenligning er det målt hos 77% af patienterne, der er tilknyttet ambulatoriet. I et samarbejde med KAP-S sætter SDCS fokus på vigtigheden af at få målt albuminuri hos bl.a. diabetespatienter gennem udarbejdelse af materialer til kvalitetsklyngerne og kvalitetsarbejdet i den enkelte praksis.

Partnerskaber for primær forebyggelse

Indsatsen rettet mod primær forebyggelse er bygget op omkring ideen om partnerskaber, da primær forebyggelse forvaltningsmæssigt er et af kommunernes ansvarsområder.

SDCS har derfor indgået partnerskaber med tre kommuner. Det drejer sig om Vordingborg Kommune og Odsherred Kommune - begge på børne- og ungeområdet, samt Køge Kommune med fokus på mænd i den erhvervsaktive alder. Ambitionen er at vise, at en langsigtet og bred indsats på tværs af sektorer og forvaltninger nedsætter risikoen for overvægt og type 2-diabetes.

I de etablerede partnerskaber er der ansat understøttende partnerskabskonsulenter i de tre kommuner. Via et partnerskabs-lab samarbejder partnerskabskonsulenterne om at udbrede nye ideer og læring på tværs af kommunerne. Partnerskaberne skaber et grundlag og en mulig katalysatoreffekt i kommunen, hvorpå der kan rejses yderligere midler til udvikling, implementering og forskning. F.eks. via Child-Coop, der undersøger gennemførligheden af en systemorienteret lokalsamfundsindsats, eller via morgenmadsprojekter på skolerne i Odsherred kommune.

Figuren ovenfor viser tilgangen til forebyggelse i SDCS, og det er på sigt meningen, at de kommunebaserede partnerskaber skal suppleres med arena-baserede partnerskaber. Arenaerne *udsatte boligområder* og *bosteder* er valgt, da de via vores afdækningsarbejde er identificeret som steder, hvor særligt sårbare personer kan nås.

SDCS' arbejde med forebyggelse af diabetes og andre kroniske livsstilssygdomme kommer derved helt tæt på borgerne, mens det samtidig sikres, at der skabes vedvarende forankring i de kommuner, hvor partnerskaberne finder sted. Arbejdet med partnerskaber og en helhedsorienteret tilgang er bl.a. inspireret af forebyggelsesarbejde i Amsterdam og Western Sydney.

Personer med diabetes
oplever et bedre tilbud

En høj patientoplevelt kvalitet er essentiel for et center som SDCS. Patienterne er centrum for alle de aktiviteter, der bliver udviklet og gennemført i SDCS, og deres input til aktiviteter og evaluering af samme vægtes meget højt. Når vi taler om kvalitet af tilbuddene til personer med diabetes, er vi i SDCS ikke blot interesserede i patienter, der følges af ambulatorierne på regionens sygehuse. Vi har også et stort ønske om at nå den meget store andel af personer med diabetes, der følges af egen læge og måske modtager sundhedsfremmende tilbud i primærsektoren.

Brugerinvolvering

Steno Diabetes Center Sjælland har et bærende princip om, at der skal være brugerinvolvering i alle aktiviteter, så det sikres, at de aktiviteter, der gennemføres, også er til gavn for slutbrugeren, altså personer med diabetes.

SDCS etablerede i 2020 et online panel, hvor ca. 250 personer med diabetes samt pårørende stiller sig til rådighed for at svare på spørgeskemaer og deltage i workshops og forskningsprojekter. Den viden, der kommer fra online panelet, er uvurderlig og er med til at kvalitetssikre arbejdet i SDCS.

I SDCS tænkes brugerne ind i alle faser af projektarbejdet; både udvikling, afprøvning og evaluering, og de input, der kommer fra brugerne, tillægges meget stor vægt.

Ydermere ses vigtigheden af, at brugerne også er repræsenteret i mere formelle dele af centret, og der er derfor personer med diabetes med i følgende sammenhænge:

- Forskningsrådet
- Følgegruppen til Forskningsrådet
- Teknologiudvalget
- Styregruppe for brugerinvolvering
- Referencegruppe til indsatsen Fremtidens Diabetesambulatorium
- Ansættelsesudvalg til ny direktør for SDCS 2023

Patientrepræsentanter fra Diabetesforeningen er blevet interviewet som en del af nærværende evaluering, og de beskriver relationen til SDCS som varm og hjertelig. De ser centret som en vigtig medspiller for at få lokalforeninger til at fungere. Her fremhæves SDCS' villighed til at møde op til lokale arrangementer og bidrage med foredrag og materialer.

En vigtig pointe fra respondenterne er den høje grad af brugerinvolvering, som opfattes meget positiv, og som i høj grad kan tilskrives SDCS' kontinuerlige fokus på at indtænke borger- og brugerperspektivet i projekter.

"Vi er involveret i meget. Det kan være for mange initiativer, man skal også kunne følge op på det. Det er rart at få at vide, om det kommer i mål, og hvad det bliver til."

Samarbejdspartner fra Diabetesforeningen

"De er meget nemme at få fat i.
De møder altid op. De kommer altid."

Patientrepræsentant fra Diabetesforeningen

Den patientoplevede kvalitet på sygehuse er forbedret

I 2020 gennemførte SDCS en spørgeskemaundersøgelse målrettet alle voksne diabetespatienter, der blev fulgt på sygehuse i Region Sjælland, om deres liv med diabetes og tilfredshed med deres diabetesbehandling.

Som et led i nærværende evalueringsproces er denne spørgeskemaundersøgelse blevet gentaget, og børn og unge med diabetes er denne gang også blevet inkluderet. Den aktuelle undersøgelse er for første gang gennemført som en national undersøgelse, og resultaterne fra Region Sjælland kan dermed også sammenlignes med landsgennemsnittet.

For børn og unge gælder det, at populationen er så relativ lille, at det samlede antal besvarelser gør det svært at finde signifikante forskelle, når man sammenligner med landsgennemsnittet.

Da undersøgelsen er en gentagelse for voksne med diabetes, vil det være muligt at vise en udvikling i data fra 2020 til 2023, mens resultaterne fra børn og unge vil blive set som en baseline. Det forventes, at spørgeskemaundersøgelsen gentages igen om 2-3 år.

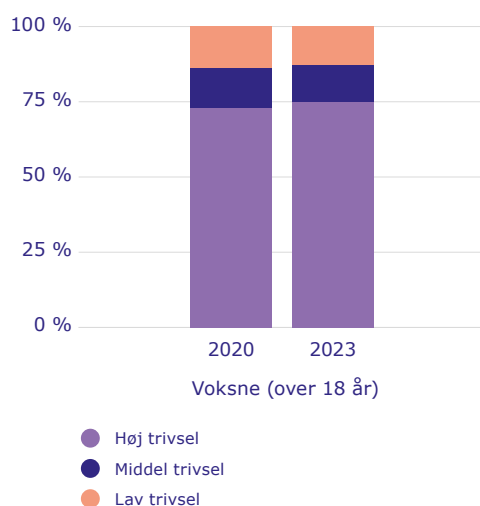
I de følgende afsnit vil udvalgte resultater fra spørgeskemaundersøgelsen blive fremlagt på regionsniveau.

Selvvrurderet helbred i diabetespopulationen

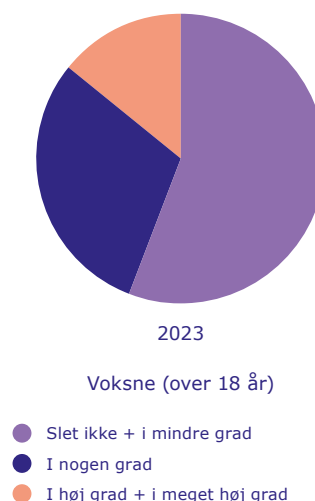
I undersøgelsen spørges der ind til diabetespatienternes vurdering af egen sundhed. Disse spørgsmål fortæller noget om diabetespopulationen i Region Sjælland.

Voksne

Selvvrurderet generel trivsel (WHO5)

I hvor høj grad er din hverdag præget af komplikationer til diabetes?

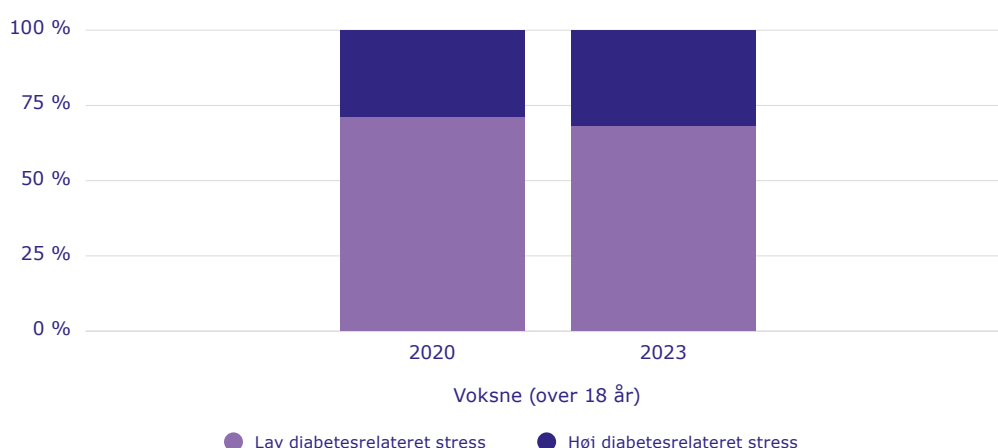

Ovenstående graf viser, at diabetespatienternes selv vurderede generelle trivsel (målt via det validerede spørgeskema WHO-5) er steget fra 2020 til 2023, og tre ud af fire diabetespatienter vurderer, at de har en god generel trivsel. Hvis man sammenligner med landsgennemsnittet, har Region Sjællands diabetespatienter en signifikant, men ikke udpræget, lavere generel trivsel.

Spørgsmålet om, hvor præget patienterne er af komplikationer, blev ikke stillet i 2020, og der kan derfor ikke vises en udvikling over tid. Lidt under halvdelen af alle diabetespatienter fulgt på sygehuse i regionen svarer, at deres hverdag er præget af komplikationer i nogen, høj eller meget høj grad.

Ved sammenligning med landsgennemsnittet er diabetespatienter i Region Sjællands hverdag signifikant mere præget af komplikationer.

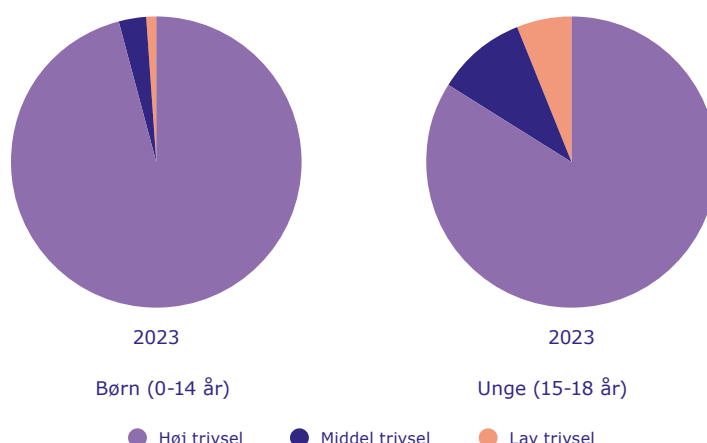
Diabetes-stress (PAID)

Diabetespatienterne er også blevet spurgt ind til deres følelsesmæssige reaktioner relateret til det at have diabetes, der som samlet betegnelse går under navnet diabetes-stress (målt via det validerede spørgeskema PAID). Der ses en stigning blandt patienter, der har en høj grad af diabetes-stress fra 2020 til 2023, så ca. hver tredje voksne med diabetes indikerer at have et højt niveau af diabetes-stress. Der findes ingen signifikant forskel fra landsgennemsnittet.

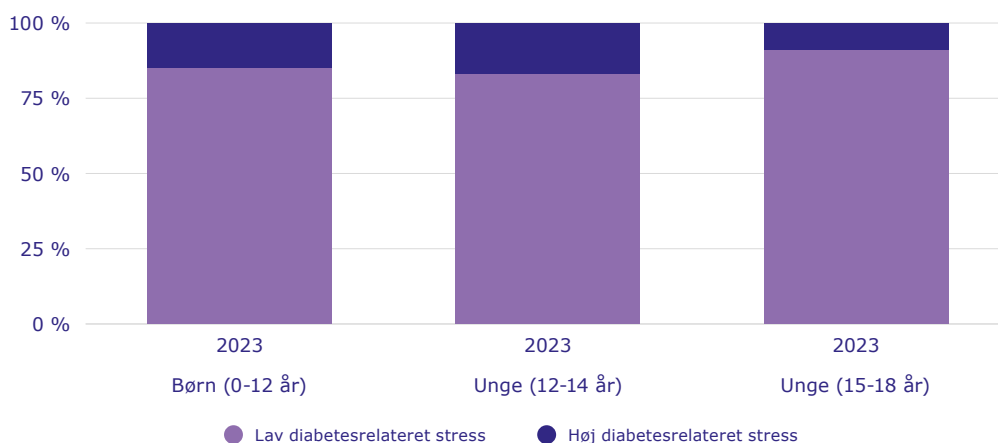
Børn & unge

Selv vurderet generel trivsel (WHO5)

For børn og unge gælder det, at de generelt har en højere generel trivsel end den voksne population. Der ses dog en øget grad af middel og lav trivsel blandt de unge mellem 15 og 18 år i forhold til de yngre børn. Der findes ingen signifikant forskel fra landsgennemsnittet.

Diabetes-stress (PAID)

Børn og unge er desuden blevet spurgt ind til deres diabetes-stress. Her viser resultaterne en øget grad af diabetes-stress blandt de yngre børn (0-12 år og 12-14 år) i forhold til de unge mellem 15 og 18 år. For de to yngste grupper gælder det, at spørgeskemaerne er sendt til forældrene, der er blevet bedt om at inddrage børnene i besvarelsene. De unge mellem 15 og 18 år har fået tilsendt spørgeskemaet direkte og kan derfor have besvaret uden inddragelse af forældre. Der findes ingen signifikant forskel fra landsgennemsnittet.

Livsstil og sygdomshåndtering

Den voksne diabetespopulation er i undersøgelsen fra 2023 også blevet spurgt ind til livsstil og sygdomshåndtering.

Her viser de selvvaluerede besvarelser, at diabetespatienter i Region Sjælland undersøger deres fødder og måler blodsukker i højere grad end landsgennemsnittet.

På de andre parametre – rygning, motionsvaner, kostvaner og medicinindtag ligger regionens diabetespopulation på landsgennemsnittet.

Patienternes tilfredshed med diabetesbehandlingen

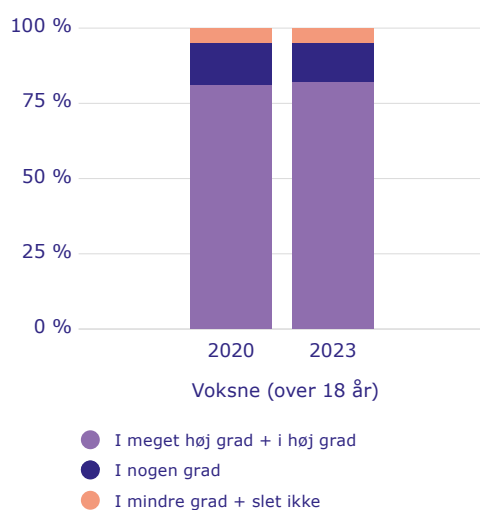
Diabetespatienterne spørges yderligere ind til deres subjektive tilfredshed med den diabetesbehandling, de modtager på regionens ambulatorier.

Voksne

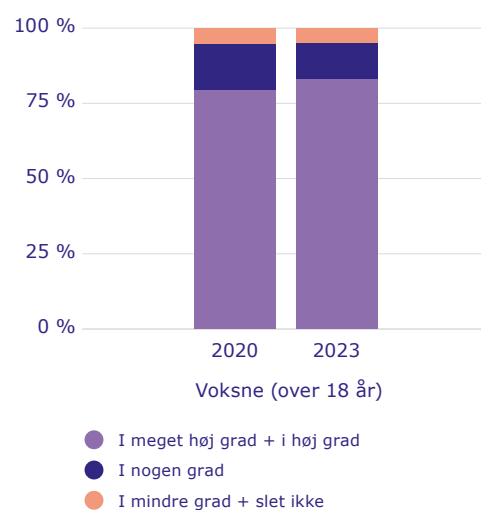
Overordnet set viser resultaterne for voksne med diabetes en forbedring fra 2020 til 2023 på visse spørgsmål, mens der ingen ændring er at spore på andre spørgsmål. På visse parametre ligger Region Sjælland under landsgennemsnittet.

Diabetespatienterne er blevet spurgt ind til deres overordnede tilfredshed med diabetesbehandlingen og tilfredsheden er steget en smule fra 2020 til 2023. Resultatet fra 2023 viser ingen forskel i forhold til landsgennemsnittet.

Er du tilfreds med den diabetes-behandling, som du modtager i ambulatoriet/klinikken?

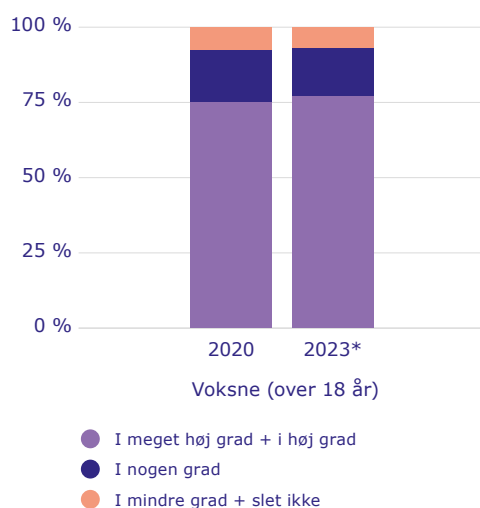
Er du tilfreds med kontakten med personalet?

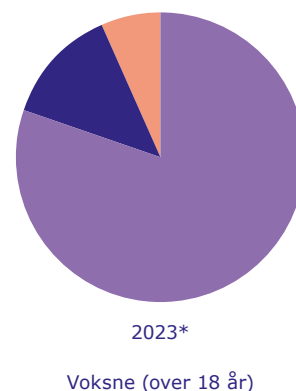
På spørgsmålet om patienterne er tilfredse med kontakten med personalet, ses der en signifikant stigning fra 2020 til 2023, hvor mere end fire ud af fem nu er tilfredse i høj eller meget høj grad over kontakten med personalet. Hvis man sammenligner med landsgennemsnittet, ligger regionens 2023-resultatet signifikant under.

Endvidere er voksne med diabetes også blevet spurgt ind til deres oplevelse i forhold til inddragelse i beslutninger om deres diabetesbehandling. Her viser resultaterne en signifikant stigning fra 2020 til 2023, hvormed mere end tre ud af fire føler sig inddraget i høj eller meget høj grad. Resultatet viser ingen forskel i forhold til landsgennemsnittet.

Oplever du, at du sammen med personalet er med til at træffe beslutning om din diabetes-behandling i det omfang, du har behov for?

Føler du dig tryk ved den diabetesbehandling, du tilbydes i ambulatoriet/klinikken?

Spørgsmålet om tryghed ved behandlingen var ikke inkluderet i undersøgelsen fra 2020, og det er derfor ikke muligt at følge udvikling over tid. Resultatet for Region Sjælland ligger signifikant under landsgennemsnittet.

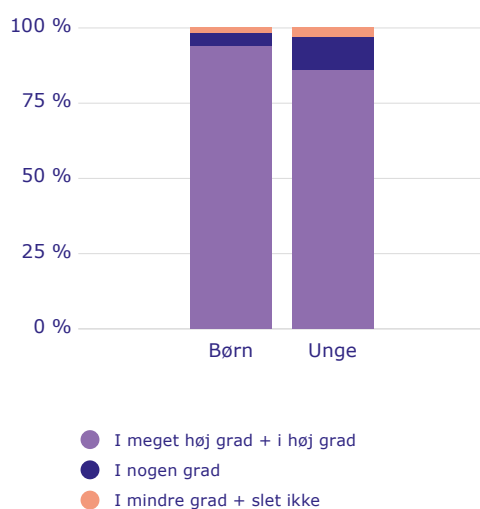
Børn & unge

Tilfredsheden hos særligt børn er meget høj på tværs af regionerne, og børn tilknyttet børne- og ungeambulatorierne i Region Sjælland er generelt på niveau med eller over landsgennemsnittet. For børn mellem 0 og 14 år er spørgeskemaerne blevet sendt til forældrene, der er blevet opfordret til at inddrage børnene i besvarelsene. For unge mellem 15 og 18 år er spørgeskemaerne sendt direkte til den unge selv.

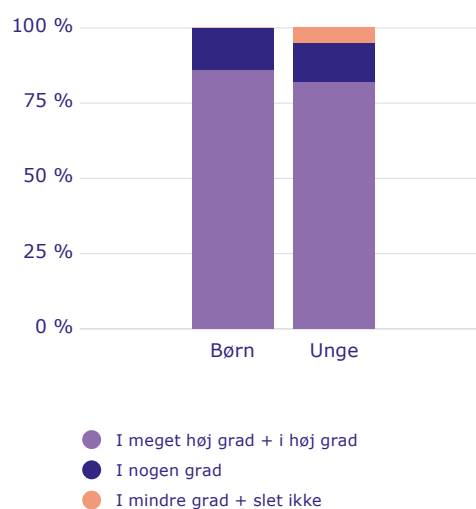
På spørgsmål om tilfredshed med diabetesbehandlingen ses der en høj tilfredshed, særligt blandt de yngre børn, hvor mere end ni ud af ti er tilfredse i høj eller meget høj grad. Resultatet for Region Sjælland ligger på landsgennemsnittet.

Børn og unge med diabetes blev også spurgt ind til, om de kan komme i kontakt med personalet, når der er behov. I nedenstående figur ses en høj tilfredshed med kontaktmuligheder med personalet, og hos børn mellem 0 og 14 år ses en signifikant positiv forskel, hvis man sammenligner med landsgennemsnittet. For unge ses ingen forskel fra landsgennemsnittet.

Er du tilfreds med diabetes-behandlingen i ambulatoriet?

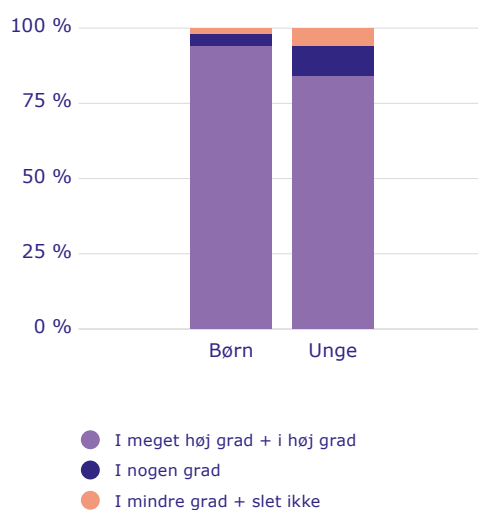
Kan I komme i kontakt med personalet, når der er behov?

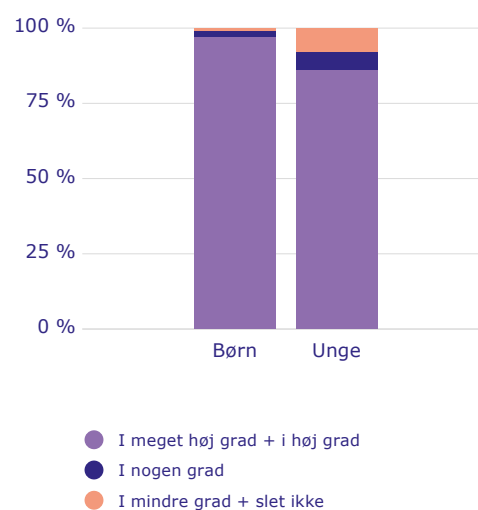
Endvidere blev der spurgt ind til tilfredsheden med kontakt til og kommunikation med personalet. For børn mellem 0 og 14 år svarer mere end ni ud af ti, at de er tilfredse i høj eller meget høj grad. Blandt de unge er tallet mere end otte ud af ti. Resultatet for børn ligger signifikant over landsgennemsnittet, mens det ligger på landsgennemsnittet for unge.

På spørgsmålet omhandlende tryghed ved det samlede forløb, svarer næsten alle forældre til børn mellem 0 og 14 år, at de er trygge i høj eller meget høj grad. For unge gælder det samme for næsten ni ud af ti. Resultatet svarer til landsgennemsnittet for både børn og unge.

Er I tilfredse med den generelle kontakt og kommunikation med personalet?

Er I trygge ved det samlede forløb i diabetesambulatoriet?

Diabetesbehandlingen tæt på patienten er blevet styrket

I tæt samarbejde med de eksisterende miljøer i kommuner, almen praksis og hos de øvrige sundhedsaktører arbejder SDCS for at videreudvikle de tilbud, der allerede findes i primærsektoren, og styrke samarbejdet på tværs af sektorerne. SDCS har etableret samarbejde med alle 17 kommuner i Region Sjælland, men i varierende grad. Se figuren nedenfor.

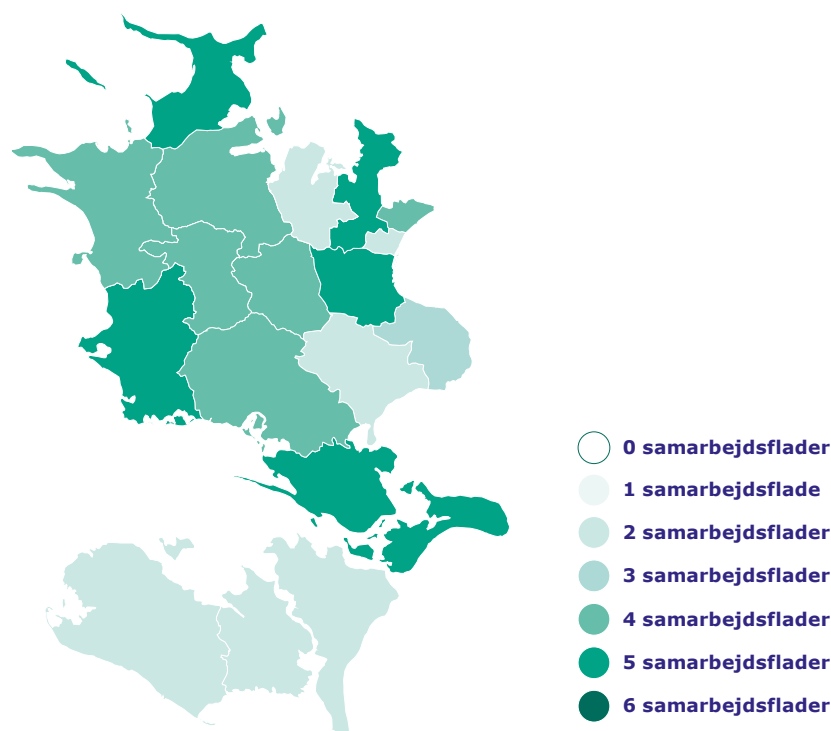
Figuren illustrerer SDCS' samarbejde med de enkelte kommuner, baseret på antallet af samarbejdsflader. Aktiviteterne er opgjort i seks kategorier:

- Tværsektorielle netværk
- Lokale uddannelsesinitiativer
- Forebyggelsespartnerskaber
- Udviklingsprojekter
- Forskningsprojekter
- Udviklingsaktiviteter omkring kommunal rehabilitering

Farveskalaen indikerer antallet af kategorier, de forskellige kommuner samarbejder med SDCS inden for, startende fra 0 kategorier (hvid) og op til alle seks kategorier (mørkegrøn). Alle kommuner har aktiviteter inden for 2-5 af kategorierne.

Der er fx etableret projektsamarbejde med ni kommuner, 11 kommuner indgår i forskningsprojekter inden for forebyggelse og behandling af diabetes, finansieret af SDCS, og der har været afholdt lokale undervisningsaktiviteter i 10 af regionens 17 kommuner. Der er desuden stor opbakning fra alle kommuner i forhold til de temadage og fælles kurser, der bliver afholdt på tværs.

Oversigt over SDCS' samarbejdsflader med alle kommuner i Region Sjælland

Det seneste år er der blevet etableret flere tværsektorielle netværk, bl.a. mellem diabetesambulatoriet på SUH Køge og de omkringliggende kommuner. Der har været god opbakning, og det er derfor ambitionen, at der bliver etableret tilsvarende netværk for de resterende sygehuse og de tilhørende kommuner.

SDCS' arbejde med projekter målrettet de patienter, der følges uden for sygehusene, fremhæves positivt i de udførte interviews. Her nævnes projektet med *Triagering af sår i Vordingborg Kommune*, da det har bidraget til en bedre kommunal behandling og tværsektorielt samarbejde for de mest komplekse borgere med diabetes. SDCS får ros for, at der i projektet tænkes bredt, og at modellen kan bruges til alle borgere med sår.

Sårtriagering i Vordingborg Kommune

Projektet har til formål at kvalitetssikre den kommunale sårbehandling for borgere med diabetiske fodsår.

Projektet indfører nye arbejdsgange omkring vurdering af sår (triagering), faglig sparring, sårbehandling og dokumentation. Derudover er der fokus på kompetenceudvikling af sygeplejersker og social- og sundhedsassistenter.

Respondenter fra både almen praksis og kommuner fremhæver, at et stort plus ved SDCS er, at mange af tiltagene også kommer til at hjælpe behandlingskvaliteten hos andre kronikergrupper, og at SDCS bidrager til at udbrede idéer og løsninger bredt.

Aktuelt er der stort fokus på at understøtte de kommunale forebyggelsestilbud til borgere med kronisk sygdom. Der samarbejdes med en række kommuner om implementering og evaluering af et fælles undervisningskoncept målrettet personer med diabetes under navnet *Lev Livet*. Endvidere har SDCS etableret en tværkommunal erfa-gruppe for at understøtte netværksdannelse og fælles udvikling på tværs af kommunegrænserne.

Lev livet

Steno Diabetes Center Odense har i samarbejde med flere vestjyske kommuner udviklet et kommunalt patientuddannelseskoncept, kaldet *Lev Livet*.

SDCS har indgået et samarbejde med SDCO ift. at udbyde konceptet til kommuner i Region Sjælland. Formålet er at skabe et fælles udgangspunkt for den kommunale indsats, og derigennem at styrke de sundhedspædagogiske kompetencer samt skabe grobund for fælles udvikling og videndeling på tværs af kommunegrænser.

Der er pt. 14 kommuner i Region Sjælland med i arbejdet.

Respondenter i de gennemførte interviews peger på, at SDCS kan spille en vigtig rolle fremover ift. tidlig opsporing, forebyggelse og rehabilitering. SDCS fremhæves som en vigtig samarbejdspartner på området, og bidrager betydeligt til fælles projekter som blandt andet *Aktive fællesskaber* for borgere med type 2-diabetes. Det er et område, hvor der er stor variation i kommunernes tilbud til borgerne, og hvor samarbejdet på tværs af sektorerne opleves svært. Her vil SDCS kunne bidrage endnu mere med nytænkning af tilgangen til området fremadrettet.

I samarbejdet med almen praksis er der aktuelt fokus på datadrevet kvalitetsudvikling, kompetenceløft af praksispersonale og afprøvning af nye konsultationsformer, fx gruppekonsultationer for patienter med type-2 diabetes. Indsatserne drives i et nyetableret partnerskab med KAP-S og Forskningsenheden for Almen Praksis. Det overordnede formål med partnerskabet er at udvikle og igangsætte aktiviteter og initiativer, der understøtter almen praksis i Region Sjælland i at yde den bedst mulige forebyggelse og behandling til personer med en kronisk sygdom, med afsæt i type 2-diabetes som modelsygdom. Der er ansat en koordinator, forankret i KAP-S, til at understøtte partnerskabet.

Desuden arbejdes der løbende med optimering af tværsektoriel samarbejde og kommunikation. Der er tilknyttet tre praksiskonsulenter til SDCS til at understøtte arbejdet på dette område.

Diabetespatienter og deres pårørende kender og bruger de tilbud, der igangsættes

I evalueringen af SDCS' forskellige initiativer og projekter spiller patienterne og deres pårørende en vigtig rolle. Det gælder såvel initiativer, hvor sygehusene i regionen afprøver nye tiltag, som patienterne er en del af, og patientuddannelses-tilbud, som patienterne og deres pårørende kan tilmelde sig eller selv opsøge på internettet.

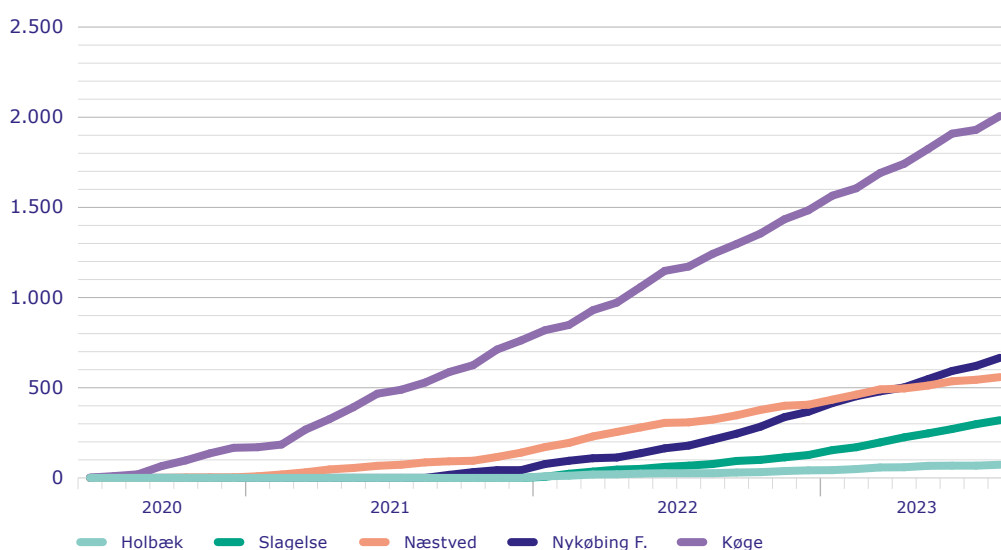
Nogle af de initiativer, der udvikles, er tilbud, hvor patienterne bliver spurgt om de vil deltage og derfor ikke automatisk inkluderes. Dette gælder fx initiativet *Sammedagskomplikationsscreening* for voksne med type 1-diabetes og *DIA-venner*, der omhandler gruppekonsultationer for børn med diabetes. Data fra disse initiativer kan bruges som en indikator for patienternes kendskab til og brug af SDCS' tilbud.

Sammedagskomplikationsscreening

Initiativet er et tilbud til personer med diabetes om at blive screenet for komplikationer på én og samme dag. Initiativet sigter mod at implementere "samme dag under samme tag"-konceptet.

Det overordnede formål er at sikre, at flere patienter bliver screenet for alle relevante diabetiske senkomplikationer, samt at screeningskvaliteten bliver ensartet høj på alle matrikler i Region Sjælland. Initiativet afprøves på SUH Køge, Næstved, Nykøbing F., Slagelse og Holbæk sygehuse.

Tilslutningen til initiativet sammedagskomplikationsscreening fra 2020-2023, fordelt på matrikler

Der blev inkluderet 59 børn i DIA-venner fordelt på 12 grupper, hvilket svarer til 74% af børnene i målgruppen (målet var 75%). Børnene har i gennemsnit deltaget i fire gruppekonsultationer i projektperioden fra januar 2019 til juni 2022.

"Rigtig godt og sjovt, fordi vi snakkede med hinanden i stedet for at lytte."

"Man får følelsen af ikke at være alene."

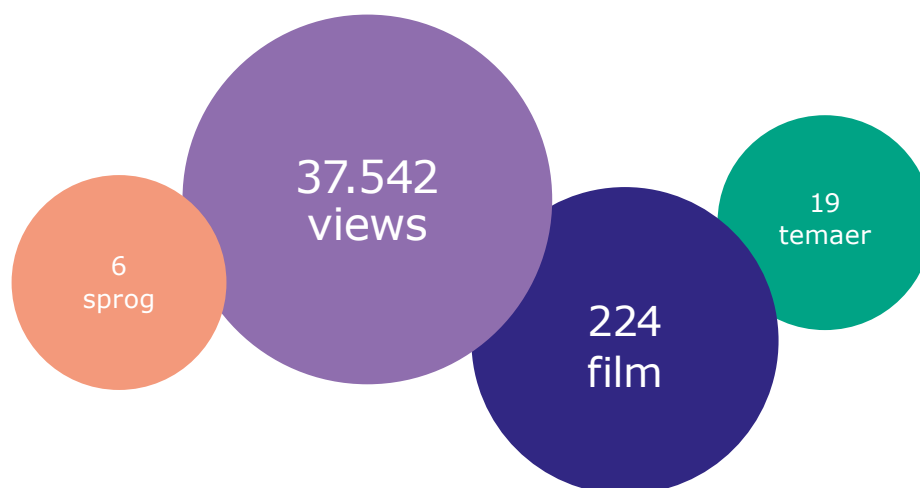
DIA-venner

Formålet var at lære børn, unge og forældre at tælle kulhydrater samt udregne og tage korrekt insulin til måltider gennem både teori og praktisk madlavning.

De vanlige individuelle konsultationer blev omlagt til gruppekonsultationer med mere leg og aktivitet. Initiativet blev startet op på Børne- og Ungeafdelingen på SUH Roskilde, og resultaterne har dannet grundlag for en større skalering af gruppekonsultationer til børn og unge med diabetes på alle regionens børne- og ungeafdelinger.

Kigger vi på aktiviteter, som patienterne selv opsøger, er der typisk tale om uddannelses- og informationsaktiviteter. Et eksempel er initiativet *Helbredsprofilens diabetesfilm*, hvor der igennem de seneste tre år er blevet udviklet over 200 film om diabetes.

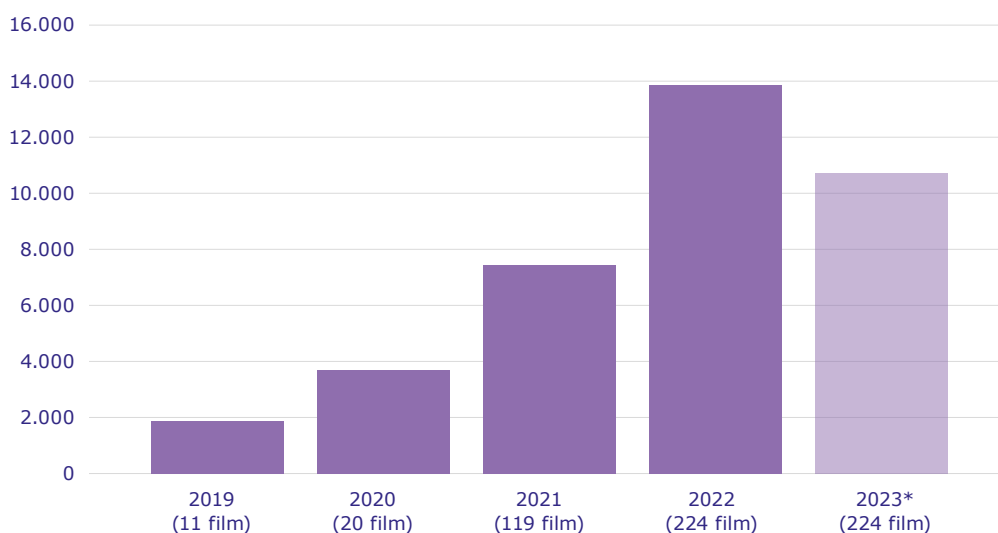
Oversigt over Helbredsprofilens diabetesfilm per juli 2023, inkl. antal views

Helbredsprofilens diabetesfilm

Initiativet er udviklet af Region Sjælland i samarbejde med de fem danske stenocentre. Initiativet startede i 2019 og har i perioden 2019-2022 produceret film med professionelle og borgere, der forklarer og fortæller om livet med diabetes. Helbredsprofilens diabetesfilm administreres af Region Sjælland, mens der er nedsat en styregruppe med deltagelse fra de fem stenocentre, der fungerer som sparringspartnere ift. opdateringer mv.

Antal views på Helbredsprofilens diabetesfilm fordelt på år
(antal tilgængelig film i parentes)

* 2023 data tæller kun første halvår

Perspektivering

Ambitionen med etableringen af Steno Diabetes Center Sjælland er at skabe et decentralt center, der fungerer som et kraftcenter for udvikling i diabetesbehandling i hele Region Sjælland. Femårsevalueringen viser, at vi er godt på vej, men peger også på, hvad der skal være i fokus i de kommende år for at komme helt i mål.

Den decentrale opbygning af SDCS har som samarbejdsmodel vist stor værdi og er med til at muliggøre, at vi fortsat kan målrette aktiviteter til alle personer med diabetes – uanset hvor de bor. Dette vil fortsat være omdrejningspunktet for vores arbejde.

Over de seneste fem år er der kommet et øget fokus på kvalitetsforbedring og -monitorering, hvor medarbejderne i SDCS i tæt samspil med centercheferne spiller en aktiv rolle i det kontinuerte kvalitetsarbejde i ambulatorierne.

I de kommende år er det oplagt at arbejde endnu mere fokuseret på at opnå en høj, ensartet behandlingskvalitet på tværs af sygehusene, ligesom et forsat fokus på den patientoplevede kvalitet bør være højt prioriteret. Derudover bør der holdes et vedvarende fokus på personer i sårbare positioner, herunder at fastholde samarbejdet mellem psykiatri og somatik.

Differentieret behandling er en nødvendighed i fremtidens samlede sundhedsvæsen. SDCS arbejder med dette i *Fremtidens Diabetesambulatorium*, en indsats, det vil være essentielt at komme i mål med. Endvidere bør der også fremover fokuseres på øget differentiering i andre af SDCS' initiativer og projekter såvel på sygehusene som i primærsektoren. Dette vil kræve, at der skabes mere individualiserede tilbud til patienterne og et særligt fokus på de allermest sårbare grupper, således at ulighed i sundhed mindskes.

Samarbejdet med primærsektoren vil være essentielt i de kommende år, både for at løfte kvaliteten for den store del af diabetespopulationen, der behandles der, men også for at sikre sammenhæng for de patienter, der behandles på sygehuset. SDCS vil fortsat prioritere arbejdet med forebyggelse og udvikling på tværs af sektorerne.

Vores samarbejdspartnere er glade for samarbejdet med SDCS og kan se værdien af SDCS' arbejde. I det fortsatte samarbejde med både sygehuse, primærsektor og andre sundhedsaktører skal vi have yderligere fokus på økonomisk bæredygtighed og andre faktorer, der er nødvendige for en god overdragelse af de initiativer, der viser solide resultater.

Steno Diabetes Center Sjælland

Birkevænget 3, 3.sal.
4300 Holbæk

Tlf. 59 48 38 90

STENO
DIABETES
CENTER
SJÆLLAND